

«Novi list» izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39-08. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., osmrtnice, poroke, poslane, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

ŠTEV. 31.

V GORICI, ČETRTEK 31. JULIJA 1930.

LETO II.

Tedenski koledarček.

1. avgusta, petek: Vezi sv. Petra, apostola; Makabejski bratje. — 2., sobota: Porcijunkula; Alfonz M. Liguorski. — 3., nedelja: 8. pobinkošna nedelja. Najdenje sv. Štefana; Lidija. — 4., ponedeljek: Dominik (Nedeljko), spoznavavec. — 5., torek: Marija Devica Snežnica. — 6., sreda: Gospodovo spremenjenje. Sikst II., papež. — 7., četrtek: Kajetan; Donat, škof, mučenec.

V petek dne 1. avgusta je prvi krajec; spremenljivo.

Novice.

100 milijonov za prvo pomoč.

V torek 29. t. m. predpoldne je imel ministrski svet sejo, na kateri je določil 100 milijonov za prvo pomoč krazjem, ki jih je tako grozno zadela šiba potresa. Ministrski svet je javno pohvalil vojaštvo, orožnike, miličnike, stranko, Rdeči križ in uradnike, ki so se udeleževali reševalnih del.

Orazio Porcu.

V Milanu se je zgodil zopet grd političen zločin, ki je razburil vso javnost in ga tudi mi kot načelni nasprotniki vseh nasilstev obsojamo.

Orazio Porcu je bil član milanskega fašja. Fašizmu se je bil pridružil takoj ob ustanovitvi. Med svojimi tovariši je bil radi poguma, vdanosti fašizmu in odločnega delovanja zelo priljubljen. V soboto 26. julija zvečer se je z nekaterimi tovariši podal v milansko okolico, in sicer v skupino hiš, ki se imenuje Cascina Claretta, da tam ugotovi in preišče vzroke nekega spora med svojim tovarišem Tognonijem in nekaterimi delavci, ki tam stanujejo in so bili pred dnevi Tognonija dejanski napadli. To pot je nesreča zadela Porcuja. Eden izmed nasprotnikov ga je trikrat zabol. Porcu je kmalu umrl. Od vseh krajev so dospele sožalne brzojavke. V torek se je ob velikanski udeležbi celokupnega Milana izvršil pogreb. Zločince so zaprli. Izročili jih bodo posebnemu sodišču v Rimu.

9 dni iz Italije na Japonsko.

Znani italijanski letalec Lombardi se je 13. julija dvignil z majhnim nezvojaškim letalom na letališču Vercelli in odletel proti Japonski, kamor je srečno prispel 22. julija. V devetih dneh je naredil 11.600 km dolgo pot. To je prvi letalec, ki je v tako kratkem času priletel iz Evrope na daljni vzhod.

Za mornarje.

Načelnik vlade je sprejel predlog prometnega ministra Cianoja o zvišanju pokojnin mornarjem, ki so vpišani v bolniško blagajno trgovske mornarice.

Štrašen konec radosti.

Dne 22. t. m. so se v velikem mestu Koblencu ob Renu vršile sijajne svečanosti v proslavo osvoboditve Porenja. Navzoč je bil tudi maršal Hindenburg, predsednik nemške republike. Ko so se okrog polnoči slavnosti zaključile, so se valile številne množice z enega brega na drugega. Nenadoma je pretresel radostno razpoloženje močan pok in ropot, kateremu so sledili pretresljivi kriki in obupno vpitje. Neki zasilni most, na katerem se je gnetlo okrog 100 oseb, se je zrušil in ljudje so padli v valove. Štirideset mrtvecev, med njimi več otrok in mladih deklic, je s svojim življenjem zapečatilo veliko radost nemškega naroda. To je globoko pretreslo vso javnost.

Povsod potresi.

Časopisje objavlja vesti o novih potresih. Zadnji petek se je tresla zemlja v južni Bolgariji. Človeških žrtev hvala Bogu ni. V soboto 26. t. m. zjutraj so čutili šibek potres v bližini Beljaka na južni strani Tur; istega dne okrog poldne je pa treslo v več krajih pokrajine Pongau na severni strani turskega pogorja. — Listi tudi poročajo, da je ob Kaspijskem morju v južni Rusiji silen potres močno poškodoval mesti Gurjev in Aleksandrovsk. Potres so čutili tudi v srednji Ameriki. V južni Ameriki, zlasti v državah Čile, so pa začeli bruhati številni ognjeniki.

Za poskušnjo.

Angleški listi pišejo, da bodo na Angleškem za poskušnjo odpravili smrtno kazen. Če se bodo med tem časom umori pomnožili, bodo rabljivi zopet imeli delo. Angleži so torej na poskušnji.

Moderno suženjstvo.

Ameriška vlada je pred kratkim prepovedala uvoz žveplenk, premoga in stavbnega lesa iz Rusije. Sedaj je izdala še prepoved na uvoz ruske lesnine, iz katere se izdeluje papir. V svoji utemeljitvi pravi, da zaposluje sovjetska vlada pri izdelavi in odposiljanju lesnine ujetnike in kaznjence. Ker jih ne plačuje, so ti trpini, med katerimi je na tisoče političnih nasprotnikov sedanjih oblastnikov, pravi moderni sužnji. Njih izdelki so naravno najcenejši in delajo Američanom konkurenco.

Šolska dolžnost.

Osrednje vodstvo komunistične stranke je sklenilo uvesti obvezen ljudskošolski pouk v vsej ruski republiki.

Sprememba imen.

Na Madjarskem je izšla posebna naredba, da se morajo vsa imena častnikov, ki ne zvane madjarski, pomadjariti.

Zlatomašnik.

Dr. Andrej Karlin, škof lavantinski, bivši škof tržaški, je daroval 25. t. m. svojo zlato mašo. Visokemu slavljenju tudi mi iskreno čestitamo.

Javna dela na Goriškem.

Na Goriškem bodo v najkrajšem času začeli več zelo važnih javnih naprav, ki so že dolgo čakale izvršitve. Kraški vodovod, osušitev Lijaka in Prevala, izboljšanje ozemlja na Kobariškem, obnova hiš in vrtov v Brdih, vse te stvari so se leto za letom odlagale. Sedaj pa se je načelnik vlade sam pozanimal zanje in odredil, naj se takoj izpeljejo.

Čez Atlantski ocean.

Angleži so zgradili velikanski zrakov plov »R. 100«, ki jim bo služil za promet med Anglijo in Kanado v Severni Ameriki. Predvčerajšnjim zjutraj se je v prvič dvignil in odplaval proti Ameriki. Na njem je 45 oseb. Na uro preleti 140 km. Računajo, da bo prispel v Kanado v petek zjutraj.

Reševanje vinske krize.

Istrska zveza vinarskih združenj je otvorila vinska skladišča v Trstu, Postojni, Št. Petru na Krasu in na Reki. Pridobiti pa hoče tudi predvojni trg istrskih vin. Zato bo še letos odprla razprodajo na Dunaju in v Pragi.

Elektrika na grobovih.

Na tržaškem pokopališču pri Sv. Ani je v teku delo za napeljavo električnega toka na grobove. Na njih ne bodo odslej svetile brleče mrtvaške leščerbe; napredek zahteva, da se tudi grobovi modernizirajo. Električna luč pa ima to prednost, da je veter ne ugasne. Do vseh svetih bo že velik del pokopališča električno razsvetljen. Seveda bodo morali naročniki za to plačati odškodnino.

Neurja in cikloni.

V četrtek in deloma tudi v petek so po Furlaniji tja do Trevisa divjala neurja in cikloni (premikajoči se zračni vrtinci). Lilo, bobnelo in treskalo je kot na sadni dan. Reke so se razlile čez bregove. Ponekod je padala toča. Precej škode je neurje naredilo tudi v Kanalski dolini, plazovi so se usuli tudi čez Predel, kar so hitro popravili.

Tako hudo pa kot v krajih severno od mesta Treviso ni bilo nikjer. V prvih popoldanskih urah so se dvignili zračni vrtinci in odkrivali in rušili hiše, lomili drevje in brzojavne drogeve kot šibe. Neurje je zahtevalo 26 mrtvih in okoli sto ranjenih. Škoda je velika. Oblastva so na delu, da pomorejo nesrečnemu prebivalstvu.

Davek v zlatu.

Španski ministri so sklenili, da se bo odslej naprej plačeval davek za razkošne stvari v zlatu. Tu pridejo v poštev zlasti avtomobili. Bogataši so zavoljo tega davka zelo jezni.

Poroka.

V sredo dne 30. julija se je poročil g. dr. Ivan Verbig, voditelj Kmetijskega urada v Idriji, z gđ. Marijo Furlan, učiteljico iz Št. Petra pri Gorici. Voščila.

Umrla

je v Gorici gospa Gabrijela Ziegler, bančna uradnica. Rajnka je bila zelo naobražena in znana v goriških krogih. Umrla je za operacijo, stara komaj 46 let. N. p. v m.!

Povsod gospodarske krize.

V Berlinu je trenutno 9000 javnih avtomobilov v prometu. Radi slabega gospodarskega stanja, ki tlači nemško prestolnico, je zveza izvoščakov sklenila odtegniti polovico teh vozil iz javne službe.

Preseljevanje.

V prvih petih mesecih se je izselilo iz Italije v evropske države in pokrajine ob Sredozemskem morju 73 tisoč oseb, 20 tisoč jih je šlo preko velike luže v Ameriko, Avstralijo in druge kraje. Vrnilo se jih je pa v tej dobi skupno skoro 34 tisoč.

Kralj — doktor.

Pariška univerza Sorbonna je podelila belgijskemu kralju naslov »častnega doktorja«. Baje je kralj prav dober računar. Diplommu mu bodo izročili je seni.

Četvorčki.

V Breslavi na Nemškem je porodila neka žena četvorčke: dva fantka, dve deklici. Mati in novorojenčki so zdravi. Nesreča pa je, da je oče brezposeln.

Dobro pijejo in kadijo.

Švica ima komaj 4 milijone prebivalcev, pa vendar pokadi na leto približno za 1 milijardo lir tobaka. To se pravi štiri milijone na dan. Neki list pripominja, da če bi k temu prišteli še vse, kar brdki Švicarji popijejo, bi dobili, da gre dnevno za tobak in pijačo 7 milijonov lir in pol.

Morski volk

se je pretekli teden pojavil blizu Rovinja v Istri. Bil je dolg več metrov. Zapletel se je v ribiške mreže in od vlekel s seboj dva ribiška čolna, a se je kmalu rešil mrež in čolne pustil. Ribiči so ga hoteli ujeti, — se jim ni posrečilo.

Velika mina.

Ob reki Mirni so oni dan zažgali 16 metrov dolgo mino, v kateri je bilo nekaj stotov razstreliva. Tako dobljeni grušč bodo prepeljali v Benetke, kjer ga bodo porabili za nasipe.

Kobilice na tržaških sprehajališčih.

Tudi na tržaških mandrijah so se pojavile kobilice. Na trdih kraških skalah niso našle dovolj hrane, pa so jo mahnile proti Trstu. Srečaš jih celo na sprehajališču XX. septembra. Od časa do časa začuješ na ulici »Oh!«, »Oh!« Kaj se je zgodilo? Fina gospodična je stopila na kobilico in se ... ustrašila. V svojem življenju pač še ni videla takšne živalce.

Čudna bolezen.

V Alzaciji razsaja med otroci prav čudna bolezen. Kar na lepem se začno otrokom sušiti hrbtenice in revčki ohromijo. Dozdaj je na tej bolezni obbolelo že 1830 otrok.

Za narodne manjšine.

V Velikem Bečkereku je imel gosp. Dunjić, ban podonavske banovine, v kateri prebivajo tudi Nemci in Madjari, govor, v katerem je med drugim rekel: Bil sem vedno naklonjen nemškemu narodu. V državi ne smeta obstojati manjšinsko in večinsko ljudstvo, temveč vsi državljani morajo biti enakopravni.

Smrt državnika.

V bližini Beograda je umrl 71 let star bivši jugoslovanski ministrski predsednik Marko Trifković. Bil je poleg Pašića eden najizrazitejših vodij radikalne stranke.

Mutec — je spregovoril!

V maju so orožniki iz Senožec zagledali na polju mladega fanta, ki je pred njimi bežal na vse pretege. Pa so ga ujeli. Fant je dajal znamenja, da je mutast in gluhi. Ker niso mogli iz njega nič izvleči, so ga poslali v Trst. Tu so ga zaprli v pobiljševalnico in ga opazovali. Končno je zapisal, da se imenuje Janez Zrinski, iz Reke doma. Več ni dal od sebe. Tri mesece je bil gluhihonemi spravljen v pobiljševalnici. Nekega dne je napisal, naj pride k njemu ravnatelj. Ta pride in na svoje veliko začudenje sliši, kako mu dozdevni mutec na ves glas pravi, da se je le delal 3 mesece mutastega iz strahu, da ga ne bi zaprli zavoljo potepuštva. Utihotapil pa se je brez potnega lista v žilvinskem vozu iz Jugoslavije na Reko. Zdaj ga bodo poslali, odkoder je prišel.

Tujski promet.

Številkarski uradi sporočajo, da se je letos v prvih šestih mesecih izkrcalo v italijanskih pristaniščih 56.175 tujcev.

Smrt na polju.

Posestnik Debernardis v Balu v Istri je opazil, da mu tatovi kradejo na polju. Šel je torej, da bi jih prepodil. Ko so ga neznanci opazili, so ustrelili proti njemu. Krogla ga je zadela v glavo. Padel je mrtev na tla. Našla ga je žena, ki mu je prinesla kosilo.

Zašito srce.

V soboto so v deželni bolnici v Gradcu izvršili redko operacijo na srcu. Neki človek si je pogнал kroglo v srce. Zdravniki so mu jo odstranili, prestreljeno srce zašili in izgubljeno kri nadomestili s tem, da so jo iz nekega zdravega človekoljuba pretočili. Operacija se je posrečila. Bolniku gre razmeroma dobro. Podobno operacijo so zadnjič izvršili pred 15 leti.

Letalska nesreča.

V četrtek zjutraj se je nad Sveto goro pri Gorici pripetila letalska nesreča. Letalo se je okoli devete ure dvignilo z mirenškega letališča. Na krovu sta bila podčastnik krmar De Virgili in radiotelegrafist Calvi. Nad svetogorskim svetiščem se je letalo vžgalo. Krmar je hotel pristati, a letalo je trčilo ob zemljo na vrtu očetov frančiškanov. Izpod letala so izvlekli že mrtvega radiotelegrafista, krmar je pa na potu v bolnišnico umrl. Ponesrečencema so v soboto priredili lep pogreb.

Pogumna rešiteljica.

V zadnji številki smo pisali o nesrečni smrti mladega Hermana Klavčiča. Poročilo moramo še dodati, da je mladenič potegnila na suho pogumna gospodična Berntova, ki je skočila v kalne valove, ko je drugim že upadel pogum. Čast taki deklici!

V pijanosti.

Dunajski 60-letni ključavničar Fr. Tripl se ga je v nekem zabavišču dobro navlekel. Kapljica mu je razvezala jezik in začel je pripovedovati, da je l. 1898., tedaj pred 32 leti, vrgel nekega poljskega žida z mosta v Bratislavi v Donavo. Videl je, kako je nesrečnež zginil v valovih. Ker je po njegovem mnenju zločin sedaj zastaral, je razkril tajnost svojega življenja. Policija je takoj začela preiskovati pijančeva priznanja.

Draga podoba.

V Londonu so posebne trgovine, kjer prodajajo silno dragocene slike velike umetniške vrednosti. Tako so prejšnji teden prodali Tizianovo sliko »Kajn in Abel« za 185.000 lir. Tizian Vecellio je eden največjih umetnikov beneške šole. Rodil se je l. 1480. v Pieve di Cadore v Furlaniji. V Benetkah je umrl na kugi l. 1576.

Ura iz cvetk.

V mestu Langenau v Šleziji so prišli na duhovito misel, kako bi v mesto, že itak znano letovišče, privabili nove tujce. Dali so napraviti uro iz samih živih cvetk. Kaže prav pošteno. Ta je že četrta cvetoča ura na svetu.

Stara princezinja.

Na Francoskem se v visokih krogih dobi govori o princezinji Broglie, ki ima 76 let in se hoče poročiti s 43-letnim princem iz rodbine Parma. Princezinja je zelo bogata, ženin pa suh in povrhu ima še marsikatero na vesti. Nevestini sorodniki skušajo preprečiti pozno zakonsko srečo, a nevesta se je krčevito oprijemlje.

Plavajoč otok.

Neki francoski inženir je napravil načrte za umeten otok, ki naj bi plaval po Atlantskem oceanu in služil bogatinom za letovišče. Otok, čigar ogrodje bi bilo iz jekla, bi bil okrog poldrug kilometer širok in bi imel hiše, ulice, gledališče ter na vogalih 4 velike svetilnike.

Vse se modernizira.

V mohamedanskih deželah je že dolga stoletja v navadi, da mohamedanski duhovnik z vrha mošeje (turško svetišče) dvakrat na dan kliče vernike k molitvi z besedami: »Razun Alaha ni boga in Mohamed je njegov prerok.« Sedanji vsemogočni gospodar turške države Kemal paša hoče postaviti velike radijske zvočnike in tako po radiju iz enega središča vabiti Mohamedove častilce k molitvi. Kemal paša misli tako prihraniti občinam tudi izdatke, ki jih imajo z vzdrževanjem številnih nižjih duhovnikov klicarjev.

15.000 oseb zastrupljenih.

V teku tega meseca se je v Združenih državah nad 15.000 oseb zastrupilo z neko pijačo, ki so jo tihotapci z alkoholom prodajali kot žganje, a je bila samo nadomestek.

Kako je s politiko.

UPORI V FRANCOSKI INDOKINI.

Iz Pariza prihaja vest, da je vojno sodišče obsodilo na smrt tri in trideset Anamitov, ki so pripravljali in vodili komunistično vstajo v Indokini. Že vsa povojna leta je v tej francoski koloniji vrelo. Burno so se oglašale zahteve po narodni samoupravi. Komunisti pa so netili vstajo. Organizirali so delavstvo in uprizarjali stavke. Kurili so sovraštvo proti francoskim gospodarjem. Posebno nevarno je postalo njihovo početje, ko so začeli ustanavljati med vojaštvom komunistične celice, in sicer z uspehom. Letošnjo pomlad in poletje so se v Indokini vrstile burne demonstracije proti Francozom, ki so jih uprizarili komunistični delavci. Prišlo je do spopadov z vojaštvom, tekla je kri, na obeh straneh so bili mrtvi in ranjeni. Vendar so francoska oblastva vsajne poskuse takoj zatrla, kar jim je bilo tem laže storiti, ker se anamitska narodna stranka odmika od komunistov in jih obsoja.

Da bomo razumeli, kakšnega pomena so indokinski dogodki v vsej borbi kolonijalnih narodov za politično samostojnost, si moramo ogledati deželo in nje prebivalce.

Dežela Indokina.

Indokina leži, kot že ime pravi, med Indijo in Kitajsko. Na vzhodu in jugu jo oblija Južnokitajsko morje, na zapadu pa se dotika kraljestva siamskega in angleške Indije. V tej deželi, ki obsega 700.000 štirijaskih kilometrov — torej bi vanjo šli dve Italiji in še Albanija povrhu — živi 20 milijonov ljudi. Po rodu so večinoma Anamiti, po stanu poljedelci in ribiči.

Prvi Francozi, ki so se pred 400 leti izkrcali ob obalah te pokrajine, so bili misijonarji. Tedaj se francoskim državljanom še sanjalo ni, da bo Indokina postala ena najpomembnejših dežel njihove kolonijalne velesile. Polagoma so začeli prodirati v deželo francoski trgovci, za njimi so prišli vojaki, ki so zasedli par najvažnejših trgovskih središč ob obalah. Šele leta 1883., torej komaj pred 47 leti, je Francija deželo popolnoma zasedla; meje indokinske dežele pa je ugotovila šele pogodba, ki sta jo podpisala Francija in Siam v letu 1907. Zakaj Francozi so pozno a še pravočasno zvedeli, kakšno bogastvo leži v tej obsežni deželi.

Silno bogastvo.

Da nam bo jasno, zakaj zdaj Francija smatra Indokino za dragoceno deželo, si oglejmo, kaj proizvaja. Glavni pridelek je riž. Anamit živi od riža in rib. Riža pridelajo letno 55 do 60 milijonov stotov, kar je vredno nad dve milijardi frankov. Več ko polovico ga izvažajo, in sicer predvsem na sosedno Kitajsko. Rižna polja ležijo ob rekah; tako na primer vidiš ob Rdeči reki nedogledne poljane, na katerih iz mastne zemlje raste riž. Zelo razvit je ribolov, ki prinaša deželi znatne dohodke. Velike množine rib posuše in izvažajo. Dežela je zelo gozdovita, saj

nje tretji del pokrivajo lesovi mahagonija, ebenovine, indijskega hrasta. Nekaj posebnega so razsežni gaji bambusa, ki ga uporabljajo za gradnjo hiš, pletejo iz njega tudi pohištvo. Indokina ima obširne nasade kavčukovih dreves, iz katerih črpajo gumi; cenijo, da je zrelih dreves nad 8 milijonov. Tudi proizvodnja bombaža je precejšnja, a ne krije domačih potreb.

Kakšne koristi nosi Indokina Franciji? Zelo velike, tako kažejo že številke o trgovini. Leta 1926. se je v Indokino uvozilo za 2900 milijonov frankov blaga, več ko polovico tega pa je uvozila Francija. Pri uvažanju zaslužijo fran. rudniki in tvornice za železnino, francoske tkalnice in predilnice, tudi francoski kmetovalci, ki semkaj uvažajo moko in vino. Ta veliki izvoz v Indokino in druge svoje nasebine tudi pomaga francoski industriji, da se razvija in vedno zaposluje svoje delavstvo. Zato Francija skoro ne pozna brezposelnosti velikih delavskih množic.

Znatne dohodke vleče francosko gospodarstvo tudi iz kapitalov, ki so jih Francozi naložili v indokinsko poljedelstvo in obrt. Velik del kavčukovih nasadov, ki nosijo mastne dobičke, je v francoskih rokah. Tudi velike čistilnice riža in oljarne večinoma obvladuje francoski kapital. Tako spet po tej poti priteka iz Indokine v Francijo lepa reka bogastva.

Kako se pa Indokina vlada? Na čelu vse dežele stoji glavni guverner, ki ga imenuje francoska vlada. Indokina je razdeljena v pet pokrajin: Anam, Kokinkina, Tonking, Kambodža in Laos. Samo Kokinkina je prava francoska kolonija, ki pošilja v narodno zbornico v Pariz enega poslanca. Ostale štiri so nekako samostojne, a pod francoskim pokroviteljstvom. Dejansko pa vladajo vso deželo francoski uradniki.

Pod francosko upravo se je gospodarsko stanje dežele zelo izboljšalo. Francozi so zgradili 30.000 kilometrov cest in 2.800 km železnic ter tako odprli trgovini in industriji težko dostopne predele dežele. Zgradili so dve veliki pristanišči, in sicer v Hajfongu in v Sajgonu; sajgonsko pristanišče ima okoli 3 milijone ton letnega prometa, nekaj več kot tržaško. Tudi splošna izobrazba anamitskega naroda se je pod Francozi jela dvigati. Po mestih so se otvorile šole, polagoma se je nabrala plast domačih naobražencev. Obenem pa se je začela prebujati narodna zavest — in ž njo težnje po samostojni, neodvisni državi.

Narodno gibanje.

Anamitska narodna stremljenja so dobila novega ognja v svetovni vojni. Ko se je francoska fronta pod silnimi napadi nemških čet začela majati in je grozila nevarnost, da jo Nemci prebijejo in preplavijo Francijo, je Francija poklicala kolonijalne čete na pomoč. Prišli so tudi Anamiti, ki so se borili

za francosko stvar z zvestobo in hrabrostjo prirodnega ljudstva. Toda v teh bojnih letih so se anamitski vojaki navzeli novega duha; v njih se je prebudila zavest, da so enako vredni kot Francozi, njihovi gospodarji. Narastla izobrazba in vojni doživljaji tisočev mladih mož so bili prva podlaga za anamitsko narodno gibanje v Indokini.

V povojni dobi pa sta v preje tiho in pokorno ljudstvo planila dva nova, revolucionarna vala. V sosedni Indiji se je pod vodstvom Mahatme Gandija začelo gibanje za narodno samostojnost. Mogočni neukrotljivi narodni boj Indijcev je vzpodbudil tudi Anamite, posebno bolj izobraženi in bogati sloj med njimi. Ne smemo pozabiti, da živi v Indokini preko 20.000 milijonarjev, ki so grudorodni Anamiti. Izobraženi in imoviti sloj zahteva, da mu Francozi odprejo pot na vlado domače dežele. Iz tega sloja je izšla anamitska narodna stranka, ki postavlja zahtevo, naj Indokina dobi samoupravo v okviru francoske svetovne države.

Bolj nevarno je pa gibanje, ki se je v zadnjih letih začelo med delavstvom v velikih industrijskih mestih. Tu sem je prišel komunizem iz Rusije. Komunistično rešilno delo v Indokini je samo del velikanskega načrta, ki so ga boljševiki zasnovali, da poderejo kolonijalno gospostvo Angležev in Francozov v Aziji. Naši bravci se še spominjajo, kako so boljševiki z denarjem in ljudmi podpirali narodno, tujcem sovražno vlado na Kitajskem. Komunisti so po navodilih iz Moskve netili tudi indijske upore. V Perziji, v angleški Mezopotamiji, po Arabiji in dalje po skoro vseh deželah, kjer bivaajo mohamedanci, živi panislamska misel, to je težnja, da se mohamedanski narodi sami vladajo in da preženejo »neverne« gospodarje. Tudi ta pokret komunisti kurijo in ga skušajo izrabljati. Najbolj pripravno orodje za komunistične načrte so pa delavci. In ker ima Indokina v svojih rižarnah, tvornicah za sušenje rib, v predelovalnicah kavčuka, premogovnikih in pristaniščih zbrane mogočne skupine delavstva, se je komunizem s posebno silo vrgel ravno v to deželo. Komunistični agitatorji obljublajo Anamitom, da bodo v sovjetski republiki Indokini dosegli narodno in socialno svobodo. Preproste, neuke množice so se oklenile novega nauka. Anamitski komunisti so se začeli pripravljati na upor. Julijske demonstracije in nemiri v Indokini so bili prvi pok komunistične revolucije v tej azijski deželi. Francozi so neurejene, slabo oborožene čete vstajev z lahkoto pokrotili. Smrtne obsodbe, ki jih je sedaj izreklo vojno sodišče, so zadnje dejanje komunistične igre v Indokini.

Dogodki v Indokini nam kažejo, kako se ljudstva v kolonijah prebujajo in zahtevajo narodne pravice in politično samoupravo. Pričajo pa tudi, kako smotreno in spretno boljševiki polagajo smodnik pod kolonijalno gospostvo velesil. Zato so Francozi ubrali novo pot, da ohranijo bogato

Indokino, v katero so naložili tako obilje truda in naporov. Komunistične vstaše strogo obsojajo, na drugi strani pa skušajo pomagati revnejšim stanovom s tem, da odpirajo tvornice

in izdajajo velikanske svote za javna dela. Vsekakor so kolonije, kjer je treba vladati tuje ljudstvo, prava prekušnja za modrost in preudarnost vladajočega naroda.

Potres v južni Italiji.

V sredo 23. t. m. ob 1. uri zjutraj so v Južni Italiji začutili močan potresni sunek. Potres je v pasu, ki se razteza od polotoka Gargano do polotoka Sorrento, povzročil občutno škodo in uničil veliko število človeških življenj. Središče potresa je bila gora Vulture, ki je ugasel ognjenik. Potresno ozemlje sega poševo od Jadranskega do Tirenskega morja. Prizadete so bile dežele Avellino, Bari, Benevento, Campobasso, Foggia, Neapelj, Potenza in Salerno.

Potresni sunek je trajal komaj petnajst sekund. A v teh hipih se je zemlja zamajala, hiše so se rušile in padajoči zidovi so pokopali pod seboj mnogo ljudi. Do sedaj so izvlekli izpod ruševin 2142 mrtvih, ranjencev pa je 4551. Popolnoma se je porušilo 3188 poslopij, deloma poškodovanih pa je 2757.

Največ žrtev in škode je v onih delih dežele avellinske, ki ležijo pod severnim pobočjem gore Vulture. Do tal porušen je kraj Aquilonia. Le tu in tam stoji še kak zid. Med žrtvami je tudi občinski načelnik. Miličniki odkopujejo ruševine. V soboto so listi poročali, da je pomožna četa že štiri in dvajset ur na delu, da odkoplje klet, iz katere se sliši ženski glas, ki vpije na pomoč. Star mož in stara ženska neseta na nosilih dva mrlička, ki so ju izvlekli izpod razvalin. — Hudo zadeto je tudi mestece Lacedonia. Popolnoma porušeni hiš je sicer malo, a skoro vse druge so močno razpokane in se grozijo udreti. Hiše, v katerih ni več varno stanovati, imajo na vratih naslikan rdeč križ. Reševalna dela mrzlično napredujejo. Dogajajo se pretresljive, čudežne rešitve. Četa, ki je pripeljala iz Neapelja živila in zdravila, je zaslislala izpod razvalin ječanje. Brž so jeli kopati, kar se pod

kamenjem in ometom pokaže otroška noga. Z novo močjo se reševalci vržejo na delo in čez kratek čas povlečejo na dan štiriletno deklico. Imela je obrazek pokrit s skorjo prahu in krvi. Malo Vicentino so zdravniki okopali in ji obvezali rane; živela bo. Med ruševinami hodijo objokane žene in iščejo otroke, sinovi iščejo truplo matere. Pretresljivi prizori, ki globoko ganejo vsakogar.

Veliko in težko delo je reševati ranjence izpod razvalin in jih prepeljavati v bolnišnice. Tudi ta naloga se je vršila z napetimi močmi. Posebni vlaki so odvažali ranjence v mesta. Za stotine otrok, ki so izgubili očeta in mater, se je posebno zavzel kralj. Zbirajo jih in odpošiljajo v otroške kolonije ter v sirotišnice.

V četrtek se je odpeljal v potresno ozemlje kralj Viktor Emanuel III. Z avtomobilom je prodril do Lacedonije. Potrto prebivalstvo ga je navdušeno sprejelo. Vladar si je ogledal porušene ulice, govoril s prizadetimi ljudstvom in obiskal ranjence. Odtod je nadaljeval pot na druge kraje nesreče. V soboto je obiskal mesto Melfi.

Sedanji potres je bil huda nesreča, toda razmeroma majhna v primeri s potresom, ki je 1. 1914. v pokrajini Marsica pogubil 32 tisoč ljudi. Še strahovitejši je bil potres v letu 1908., ki je pokopal v Messini in okolici nad sto tisoč človeških življenj.

Hitra in učinkovita pomoč.

Čim so prišla prva brzoglavna poročila o potresu v Rim, je vladni načelnik izdal odredbe za pomoč. V središče potresnega ozemlja se je takoj odpeljal vlak Rdečega križa z zdravniki, zdravili, hrano in orodjem za prvo pomoč. Vojaška oblast je poslala na pomoč štiri polke vojakov, ki so v

naglih pohodih prihiteli v porušene vase in mesta. Milica, orožniki, gasilci, čete požrtvovalnih prostovoljcev so se takoj lotili reševanja. Vse reševalno delo osebno vodi minister za javna dela Crollanza, ki se je s svojimi pomočniki utaboril v vlaku Rdečega križa. Dan za dnem privajajo posebni vlaki hrano, oblačila, zdravila, obveze in druge pomočke za ranjence in za one, ki so brez strehe. Vlada je naznanila, da bo prizadetim krajem široko-gradno pomagala. Vladni načelnik je prepovedal zbirati milodare za ponesrečene družine. Minister za javna dela je ukazal, naj se ob podrtih krajih takoj začnejo graditi zasilna taborišča, da bodo brezdomci mogli preživeti. Ker je potres potrgal brzoglavne zveze, vodovode in električne napeljave, vojaštvo in milica naglo upostavlja razdejane naprave.

Ministrski svet je na torkovi seji sklenil, da postavi za letošnji državni proračun 100 milijonov lir za kraje, ki jih je potres poškodoval. Istega dne so v Avellinu že začeli graditi nove hiše, ki jih bo plačala vlada. Ob strani porušenega mesta Melfi bo vstalo na varnejših tleh novo vrtno mesto, se stoječe iz pritličnih hišic. Seveda bo vlada drugo še prispevala.

Ob tej hudi nesreči se je sijajno pokazalo dejansko sočutje s trpečimi. Tega ni pokazala samo Italija, marveč se je splošnemu sočutju vzajemno pridružil ves svet. Vsi poglavarji kultur in držav so izrazili kralju in vladi svoje sožalje. Papež Pij XI. pa je poslal na kraj nesreče posebnega odposlanca z znatno podporo za prvo pomoč.

Objave.

Porcijunkula.

V petek 1. avgusta bo v kapucinski cerkvi v Gorici običajna porcijunkulska pobožnost z odpuščanjem. Na razpolago bodo tudi slovenski spovedniki. Za odpuščanje je potrebna spoved, sv. obhajilo in obisk cerkve, kjer je treba zmoliti 6 očenašev, češčenamarij in čast bodi. — Odpuščanje se lahko dobi tudi za rajne.

V. J. Križanovska:

KRALJICA HATASU.

Roman iz življenja starih Egipčanov.

»Kaj delaš, Amo? Ali se je kaj zgodilo?«

»Ne, ne, mogočna Rajeva hčerka. Le plemeniti Semnu čaka že več ur v sprejemni veži. Ves nestrpen čaka, kdaj bo smel videti solnce Egipta in se ogreti ob njegovih žarkih.«

»Zakaj me nisi zbudila?« je rekla kraljica in naglo vstala. »Hitro mi pomagaj, da se oblečem!«

»Nisem te zbudila, ker mi nisi ukazala,« je odgovorila starka. »Bila si tako utrujena! Bilo bi v resnici preveč, če bi se faraon ne smel odpočiti, ko lahko spi poslednji nosač vode.«

Kraljica se je zasmejala. »Tega ne razumeš, Amo. Kakor bdijo bogovi nad smrtniki, tako mora faraon bdeti, da morejo vodni nosači mirno spati.«

Ko je Semnu stopil pred kraljico, ga je ta vprašala:

»Kakšne novice mi prinašaš?«

»Slabe, velika kraljica,« je odgovoril Semnu. »Prišli smo prepozno Sargon je že zaprt.«

»Kako se je to zgodilo?« je vprašala Hatasu vsa blede.

»To noč ni v Tebah nihče spal, zato se je vest o umoru razširila nenavadno naglo. Mena jo je razkričal med telesno stražo. Mladi Amonov zdravnik, ki je posredil Nejti prvo pomoč, je prinesel to vest v tempelj, ko so se žreci vračali od sprejema. Ti pač niso hoteli zamuditi ugodne prilike uničiti Asirca, ki je bil pod tvojo zaščito, a je njim trn v oku. Komaj si odšla, so prišli žreci s stražniki in vrgli princa v ječo.«

»Kaj napraviti? Nečem, da bi poginil!« je rekla kraljica.

»Ako hočeš slušati moj svet, kraljica, pusti, naj gre pravica svojo pot. V odločilnem trenutku napraviš, kar je mogoče, da rešiš njegovo življenje.«

»Naj bo, kakor praviš. Zdaj pa pojdi, Semnu. Naj se nihče ne drzne vstopiti brez mojega poziva. Hočem biti sama.«

Ko je Semnu odšel, se je kraljica oprijela mize.

»Oh, Naromat,« je rekla. »Glej, kakšna je usoda nesrečnikova, čigar bodočnost si položil v moje roke! Sam se je pogubil in ne vem, ali mi bo mogoče rešiti mu življenje!«

Trpka solza ji je spolzela po obličju. Vstala je in

Naša mesta.

IDRIJA.

Idrija je svet zase. To vedo tudi Idričani sami. Nele kraj, oziroma kotel, marveč tudi šegavi, bistroumni, pa malce vase zaprti Idrijci so nekam svojski.

Vsi opisovalci Idrije začno s tisto pripovedko o postanku idrijskega rudnika. Idrijski zgodovinar in njen prvi meščan, zaslužni mons. Arko pravi, da je bil še pred 450 leti zaraščen gozd, kjer sta danes živahni rudnik in mesto s 6000 prebivalci. Valvazor piše, da se je Idrija začela okoli l. 1497. L. 1497. se je namreč pripetilo, da je neki škafar potopil svojo suho robo v studenec, da se namoči. Drugo jutro opazi na dnu škafe nekaj težkega in svetlega. Zlatar v Škofji Loki, kamor je sodar nesel pokazat tisto srebrno stvar, je brž plačal in ga pobaral, kje je to našel. Zviti Idričan pa molči in pove stvar nekemu Kancijanu Anderlu. Brž sta osnovala rudarsko družbo, šlo je počasi, brez vseh priprav. Vendar sta se rudnik in naselbina okoli začela razvijati. Zdajci se je pa srebronosna žila zgubila in komaj nastali rudarski naselbini je grozil nagel konec. Tedaj so 22. junija l. 1508. na sv. Ahacija zadeli na bogato rdeče kamenje (cinobar), ki je imelo do 80% rude. Odtlej je za Idrijo največji praznik s procesijo sv. Ahacij. Na mizi so gotovo žlikrofi, idrijska narodna jed iz sesekljanega mesa in testa.

Zdaj se je začelo mesto razvijati. Dobilo je skoraj gotovo ime po živem srebru. Latinski se namreč živemu srebru pravi »hydrargyrum«. Odtod je menda nastalo Hidrija, potem Idrija. Po vojnah z Benečani je erar kupil vse rudniške naprave in gozdove v okolici in od tedaj je rudnik, pravzaprav vsa Idrija državna last. Država pa tudi ima od rudnika precejšnje dobičke. L. 1922. je zaslužila z idrijskim živim srebrom, ki je znano, kot

najbolj čisto po vsem svetu, 12 milijonov in pol lir.

Toliko govorimo o Idriji in njenem podzemnem bogastvu, pa še ne povejmo, kje je. Skrita je in oddaljena od sveta. Zlasti pozimi ali če Idrija naraste in spodje cesto proti Sv. Luciji ter je druga cesta čez Črni vrh močno zametena, si v idrijskem kotlu kot v kletki. Telefona nimajo, da bi v svet povedali, kako si tedaj z muziciranjem, nekoliko pa tudi v veseli pivski družbi čas krajšajo ter čakajo, da zopet pridejo do njih potniški avti čez Črni vrh ali pa od Sv. Lucije sem.

Če se voziš tod, se nenadoma dočlinica ob Idriji razširi v kotel, ki ima ob straneh posejane hišice, po dnu pa opaziš nad jaški (navpičnimi rovi) stolpe za dvigala, dimnike, mostovže itd. Prijazno te pozdravlja že od daleč na gričku sv. Anton, priljubljen sprehod in zatočišče kmetov iz okolice za zdravje pri živini in pa pribežališče mestnih zijal (tako se po idrijsko reče dekletu) za zdravje srca... Onstran Idrije štrli visoko iz griča visok dimnik, skozi katerega uhajajo škodljivi živosrebrni hlapi v zrak. Če bi se vlekli tik nad mestom, bi še bolj okužili že itak ne preveč zdravo podnebje. Podnevi je namreč zelo toplo, ponoči pa moraš sredi vročega poletja spati vsaj z enim pogrinjalom. Prav tako ostra razlika je tudi med poletjem in zimo. Če gledaš Idrijo z višine, se ti zdi prav ljubka. Slikovitost še poveča ta Idrija in njen mrzli pritok Nikava. Mesto samo pa ni moderno. Ulice so ozke in vijugaste, saj pa tudi ni drugače mogoče, ker je naslonjeno ob steno kotla. Zato ima na sebi nekaj podobnih s srednjeveškimi mesti, samo da diha prav domačo pristnost.

Pred nekaj leti je zginila idrijska posebnost: grablje v strugi Idrijce, kjer so lovili drva. Malo naprej od grabelj je čistilnica rude. Čez most prideš navkreber k župni cerkvi sv. Barbare, zaščitnice rudarjev. V cer-

kvi hranijo dragocen plašč, dar Marije Terezije; pa še eno znamenitost ti pokažejo: drobec sv. križa. Ne smemo tudi pozabiti izbornih orgel, ki so delo znanega mojstra Milavca. Fara v Idriji je že stara. Prvotno so morali k maši v Spodnjo Idrijo zato ji še danes pravijo »Pri fari«. Toda že leta 1500. so prosili, da bi smeli v cerkvi sv. Trojice imeti lastno mašo.

Pred cerkvijo se širi glavni trg z občinskim poslopjem in ljudsko šolo. Kakor je ves razvoj Idrije odvisen od rudnika, tako je rudniška uprava tudi nje šolstvo močno podpirala. Luteranska šola je bila v Idriji že izza leta 1581., ker so bili rudniški nadzorniki Nemci — protestanti. Toda že l. 1608. se je morala umakniti katoliški. Leta 1777. je Marija Terezija preustrojila šolo v trirazrednico. Novo šolsko poslopje je rudnik sezidal l. 1876. Plačeval je tudi učitelje in katehete, celo organist je bil prištet med rudniške poduradnike. Danes ima ljudska šola 8 razredov. Nekako nižjo gimnazijo s tremi razredi je imela Idrija že v l. 1784.—1797. Francozi so pa odprli tehnično šolo, da bi dobili izvežbanih moči za rudnik. Obe šoli sta pred l. 1848. prenehali. Šele l. 1901. je bila otvorjena mestna, pozneje državna slov. realka. Po vojni so imeli Idričani tri leta tudi gimnazijo. Zdaj imajo šolo, ki k delu navaja (d'avviamento al lavoro). Stara je tudi čipkarska šola, ustanovljena l. 1876. Za Idričanke je menda ta šola najbolj potrebna, saj so si s klekljanjem zaslužile že marsikako petico in pa ime, ker se idrijske čipke kosajo z belgijskimi. Razen živega srebra je torej klekljanje drugi vir dohodkov za prebivalstvo, ki nima poljske živine.

Nad mestom kraljuje mogočno grajsko poslopje že v 17. stoletju. Namesto grajske gospode sede po sobanah uradniki rudniškega ravnateljstva in pa sodnije. Malo nad gradom je poslopje bivše realke.

Idrija se še vedno razvija. Še pred dobrimi 30 leti je imela okoli 1000 duš manj. Vsi žive neposredno ali posredno od rudnika ter od čipk. Rudarjev

se začela nemirno izprehajati po sobi. Koliko bojev in skrbi jo je stal ta tako goreče zaželeni dan, ko je končno zasedla prestol, ki se ji je zdel pretesen, dokler ga je morala deliti s Tutmesom II. Zdaj je zakraljevala sama, toda zato se bo morala boriti s pregnancem v Butu in z vsemi nezadovoljnimi v Egiptu. Danes je premagala žreče, toda ti ne bodo nehali izpodkopavati njeno moč. Prežali bodo na ugodni trenotek, da uklonijo kraljico in jo užalijo, če ne pojde drugače, v osehah, ki jih ščiti.

Pri tej misli je živa rdečica oblila obličje mlade žene. Kaj? Ona, zakonita kraljica, hčerka božanske Aahmese, naj bi se uklonila temu nezakonskemu otroku in tem nesramnim ljudem? Nikoli!

Hatasu je bila takega značaja, da je v nevarnih trenotkih postrila svojo odločnost in se z novimi silami vrgla v boj proti oviram. S samozavestnim nasmehom je dvignila svojo ponosno glavo. »Držim žezlo,« si je dejala, »a moja volja ti bodi zakon, Egipt! Sargon bo živel, Tutmes ostane v Butu, a vi, oholi žreči, se boste zvižali pod mojimi sandali!«

Preteklo je nekaj mesecev po smrti Tutmesa II. Nekaj dni je bilo Nejtino življenje v nevarnosti. Čez petnajst dni pa ji je začelo iti na bolje. Vendar pa je bila tako slabotna, da je potrebovala še mnogo nege,

predno bi ozdravela. Da bi se žreči ne čutili užaljene, je zahajal k nji neki zdravnik iz Amonovega tempelja. Samo ponoči in v največji tajnosti je prihajala k njej Abrakro, ki ji je pregledala in obvezala rano.

Satati je z največjo požrtvovalnostjo stregla Nejtini ter pošiljala trikrat dnevno poročila kraljici. Tudi Roanta je prihajala pogostoma k Nejtini postelji. Očitno si je, da je kriva Nejtine nesreče, ker jo je peljala na sestanek z Romo. Tudi Roma si je očitno, da je na poročni dan objel deklico ter jo tako razvnel, da se je pustila zanesti od svojih čuvstev, kar bi bila kmalu plačala s svojim življenjem.

Veliki žrec Hatorin, ki se je udeležil sprejema, je prinesel v tempelj vest o Nejtinem umoru. Roma je bil uničen. Nato pa ga je popadlo tako sovraštvo do Sargona, da je prepričal žreče, da je treba Sargona takoj zapreti.

Sodna obravnava pa se je zavlekla. Za razsodbo je bilo treba še Nejtine izpovedi.

Nejta ni vedela, kaj se dogaja. Bila je še vedno zelo slabotna. Po cele ure je preležala, ne da bi izpregovorila besedico, a zdravnik jo je vsem prepovedal vznemirjati. Po žalostnem dogodku se je Pagir z vso rodbino preselil v Sargonovo palačo. Zlasti Mena je silil, da bi

je v rudniku zaposlenih okoli 900. Delajo v rovih tudi po 340 m globoko (to je še nižje kot morje) po 8 ur na dan. Zaslužijo od 4.80 do 8.70 lir dnevno in imajo še po 11 lir doklade. Stari delavci dobe pokojnino (polna znaša 250 lir na mesec) ali od bratovske skladnice ali od države. Vpokojeceve je kakih 230. Rudar mora trdo delati.

Stara, že pozabljena rudarska pesem poje:

*Buka, buka, bok...
je rudarju znani zvok,
ko iz srca zemlje
zlatu srebro jemlje.
Daj Bog uspeha dobrega
sredi dela trudnega.*

*Buka, buka, bok...
tisočero pridnih rok.
Dolge, trde skale,
ki od vekov stale,
kamen dragocenih rud,
plača jim obilo trud.*

So pa tudi zelo brihtni in izobrazbe željni. Malokje je bilo društveno in družabno življenje tako razvito kot v Idriji.

Kjer je delavstvo, tam so tudi trgovci in gostilničarji. Trgovin je 40, gostiln je okoli 30 (znan je Didičev hotel), par kavaren, 7 mesnic in obilo drugih obrtnikov. V okolici je nekoliko razvita lesna trgovina. Odvetniki so se naselili kar štirje, pa se baje Idrijčani ne pravdajo kaj preveč. Včasih je zadostoval le notar. Zdravniki so trije, prej so bili štirje. Od l. 1925. dalje je tu tudi bolnišnica.

Idrija pa ne slovi le po prirodi in brihtnih ljudeh, lahko se ponaša tudi s par možmi, ki daleč slove. Tu se je rodil škof Anton Alojz Wolf, ki je izdal veliki nemško-slovenski slovar. Uredil ga je znani jezikoslovec Matija Cigale, doma na bližnjih Loméh pri Črnem vrhu. Znan je tudi škof Kavčič, ki je svoje premoženje pustil mestni ubožnici. Po ministru Inzaghiju, Idrijčanu po rodu, je dobil spačeno ime jašek »na sagah«.

Pa še to in ono bi lahko omenili, pa raje zaključimo z željo, naj bi naša svetovnoznana Idrija dala še kaj moč, ki bodo dvigali na dan ne le zakladov zemlje, marveč tudi zaklade duha in srca.

R. B.

Okno v svet.

Ruske zadeve.

V Ameriki so zadnje čase pričeli prav hudo pobijati komunistično propagando. To je privedlo do slabih odnosov med obema državama. Moskovska vlada je odpovedala vsa naročila poljedelskih strojev. Svojim zastopnikom je ukazala, naj nakupujejo pri Angležih in Nemcih — že zadnjič smo v listu pisali, da je sovjetski zunanji minister Čičerin odstopil. Na njegovo mesto je prišel znani Litvinov, ki je rusko zunanjo politiko dejanski vodil že od jeseni l. 1928. Čičerin je bil zunanji minister sovjetske Rusije polnih dvanajst let. To je za tako državo, kjer oblastniki kar čez noč izginevajo, nekaj izrednega in pričča o veliki politični sposobnosti tega moža. Čičerinu se je posrečilo, da je sovjetski Rusiji polagoma pridobil

mednarodno priznanje. Največji uspeh pa je brez dvoma dosegel na svetovni gospodarski konferenci v Genovi. Tam je sklenil znamenito pogodbo z Nemčijo, ki je bila takrat čisto na tleh. V naslednjih letih so se začele pojavljati razlike v mišljenju med njim in vodstvom komunistične stranke. Ker je poleg tega mnogo trpel radi boleznimi, se je končno odločil, da se umakne iz političnega življenja. Po imenu pa je ostal zunanji minister še skoraj dve leti. Sedaj ima 58 let. Ni izključeno, da se še kdaj vrne na vodilno mesto, ki ga je zapustil. — Novi zunanji minister Litvinov je oni teden časnikarjem očrtal program svojega bodočega dela. Dejal je, da se bo držal iste smeri kot njegov prednik, kajti v Rusiji da se zunanja politika ne izpreminja po osebah, temveč je določena

po potrebah komunistične države. Po njegovem mnenju so važne trgovske pogodbe z drugimi državami. Rekel je tudi, da je zagovornik miru.

Žalosten konec.

Zadnji petek so v Litvaniji zaprli in obsodili na eno leto pregnanstva bivšega ministrskega predsednika profesorja Voldemarasa. Baje je bivši diktator Litvanije deloval proti obstoječi vladi. Voldemaras, mož silne volje in bivši profesor na moskovskem vseučilišču, je bil pri Zvezi narodov zelo znan, ker je neprestano grmel proti Poljakom, ki so Litvanecem vzeli mesto Vilno. Zdaj je bivši gospodar pregnan jetnik.

Katolicizem in delavsko vprašanje.

Ob ustanovitvi Zveze narodov se je v Ženevi osnoval tudi mednarodni urad dela, kateremu je bila dana naloga, proučevati delavsko vprašanje v vseh delih sveta in ga reševati. Urad je zelo važen in je za delavstvo že marsikaj storil. Priboril mu je n. pr. osemurni delavnik. Urad vodi francoski socialist Albert Thomas, ki vsako leto izda poročilo o delovanju. Zanimivo je letno poročilo za l. 1929. ki je izšlo prav te dni, in sicer radi tega, ker se Thomas bavi z vlogo raznih verskih gibanj, predvsem katoličanstva, pri ustvarjanju znosnega mednarodnega življenja in delavskega varstva. »Katoličani,« pravi Thomas doslovno, »so v l. 1929. imeli dosti prilike, pokazati svoje socialno čustvovanje, ki jih prešinja, in utrjevati velika načela Cerkve. Načela pa so izražena v papeški okrožnici o delavskem vprašanju« (»Rerum novarum« papeža Leona XIII. Op. ur.). Trikrat — pravi Thomas — se je v važnih zadevah katoliška misel določno izrazila. Prvič v Belgiji, kjer so v okraju Roubaix - Tourcoing (izg. Rube - ju Roubaix - Tourcoing (izg. Rube - Turkon) lastniki predilnic naprosili je v mezdnem sporu z neko krščansko delavsko strokovno zvezo. Lienart se je po navodilih kardinala Sbaretija postavil na stran delavcev, kajti delavci da imajo pravico do strokovnih organizacij in da odklanjajo razredni boj. Drugič je bilo v Združenih drža-

se čimprej preselil tja. Prepričal je Pagira, da je njegova dolžnost oskrbovati posestvo, ki je ostalo brez gospodarja. Pred služabništvom je Mena kazal veliko ljubezen do sestre. Mladi mož se je popolnoma vdomačil v Sargonovih sobah. Pregledal je skrinje in skrinjice ter se polastil vseh dragocenosti, katerih ni Satati utegnila pravočasno zakleniti. Povsod je dala napraviti ključavnice in je čuvala Nejtine zaklade, ki so bili obilni, zakaj varčni Sargon je od mnogoštevilnih darov kraljice Hatasu malo porabil.

Toda Satati, kateri je ostal v spominu nastop s kraljico, je začasno napravila konec Menovemu ropanju. Roantina navzočnost je bila Meni neprijetna, dasi je na svojo ljubezen pozabil.

Nekega jutra je Roanta sama sedela pri bolnici, ki je trdno spala. Sočutno in z ljubeznijo je opazovala shujšano Nejtino obličje ter ji odganjala muhe. Končno je bolnica odprla oči in podala prijateljici roko.

»Moja dobra Roanta, kako se ti oddolžim za tvojo požrtvovalnost? Upam, da ti kmalu ne bo treba več streči. Čutim se tako močno, da bi vstala.«

»To bo mogoče šele čez štirinajst dni,« je rekla Roanta. »Medtem se tolaži s temi cvetlicami, ki ti jih pošilja Roma. Naproša te, da se pazi.«

S plamenečim obličjem je Nejta vzela šopek prelepih rož.

»Ah, ko bi ga mogla videti!« je rekla, toda nena doma je prebledela in vprašala z neodločnim glasom: »Kaj pa je s Sargonom?«

Po oni usodni noči je prvič izpregovorila ime svojega moža.

»Umiri se, Sargon je živ, toda nikoli več ti ne bo napravil nič hudega. Podrobnosti zveš pozneje. Zdaj razmišljaj samo o prijetnih rečeh. Morem ti sporočiti prijetno vest: čez nekaj dni te obišče kraljica. Ne boj se ničesar. Tudi sestanek z Romo ti pripravim.«

Od tistega dne se je Nejti zdravje naglo boljšalo. Roanta in Satati sta jo podpirali, ko je začela vstajati. Zgodaj v jutro so jo prenašali s posteljo na svež zrak.

Nekega večera, ko je po vročem dnevu nastopil prijeten hlad, je Nejta sedela na tisti terasi, kjer je nekoč Keniamun javil princu kraljičin obisk. Tudi Nejta je danes pričakovala prihod Hatasin. Sram in bojazen sta ji stiskali srce. Kraljica bo gotovo zahtevala račun o njenem obnašanju in bo hotela zvedeti za ime ljubljene moža, zakaj Sargon ji je gotovo vse povedal, da bi opravičil sebe.

(Dalje.)

vah Severne Amerike, kjer so katoličani potrdili program družabne obnove, postavljen kmalu po vojni od štirih katoliških škofov. Ta program zahteva skrajšanje delovnega časa za ženske v tvornicah, odpravo dela mladoletnih, izboljšanje zdravstvenih in stanovanjskih razmer med delavci, do-

ločitev najnižje plače itd. Končno omenja Thomas zborovanje na Dunaju v juniju 1929., ki se je tudi bavilo z delavstvom in je marsikaj koristnega sklenilo. — Thomas omenja tudi, da so v uradu dela nastavili katoliškega duhovnika, čigar delo je zelo uspešno.

Kaj nam pišejo z dežele?

Iz Idrijskega kotla in okolice.

Tečaj. — Tečaj za umetno vezenje, ki ga je priredila tvrdka Singer v tuk. čipkarski šoli, se je v petek z lepim uspehom zaključil. Udeleževalo se ga je nad 30 učenk.

Poroče. — V soboto se je poročil rudar Ignac Dienstmann z Julijano Petkovškovo. V nedeljo sta si obljubila večno zvestobo Viktor Paglavac, zidar iz Šebrelj, in Antonija Pivkova, hčerka tuk. trgovca. Obilo sreče!

Novi grobovi. — V Rimu je nenadoma umrla naša rojkinja Katařina Peršičeva. — V sredo smo sprejeli k sv. Križu ugledno gostilničarko in posestnico v Skirci, Marijano Muhihovo. Blaga pokojnica je bila svoje dni trikrat poročena in je umrla v 69. letu starosti. — Istega dne smo pospremili k zemskemu počitku 76-letno Jožefo Miklavčičevo, ženo vp. rudarja. Pred petimi leti je ta zgledni družinski par praznoval slovesno zlato poroko. — V nedeljo je bil pogreb g. Franc Kavčiča, vp. rudn. poduradnika, ki je umrl v 75. letu starosti. Pokojni mož je bil v Idriji splošno spoštovan! Zanimivo je, kako se je na smrt prijavil. V petek zjutraj je šel v farno cerkev k sv. maši in prejel pobožno sv. obhajilo. Prišedši domov je uredil nekatere stvari, nato pa se, dasi močno slab, odpravil s tovarišem v rojstno vas Sp. Idrijo. Tam je obiskal grob svojih dragih, se malo odpočil in nato odpravil proti domu. Komaj pet minut od njegovega doma pa je na ulici — umrl. Blagi pokojnik je bil leta 1878. v Bosni težko ranjen v nogo, radi česar je trpel vse poznejše življenje. Na zadnji poti so mu svetili sami bosanski tovariši. Njemu in ostalim umrlim naj sveti večna luč.

Nova dela. — Naš zgodovinski grad bodo na zunaj prenovili. Staromet bodo spravili proč in nadomestili z »živim ometom«. — Po Nikovi so napravili več jezov. Zadnji je pod sv. Janezom. Dobrota v tem delu je ta, da so ljudje nekaj zaslužili. Ne vemo pa, kaj bo, če pride taka povodenj kot je bila leta 1926? — Pri Didiču delajo vzdolž hotela novo teraso, na katero bosta napravljena dva nova izhoda iz kino-dvorane.

Vojsko. — (Obisk. — Smrt. — Toča.) — Prejšnjo nedeljo nas je poleg drugih obiskal cerkveni pevski zbor iz Sp. Idrije. Pri sv. maši smo peli skupno. Taki nastopi so jako koristni, da se med seboj glasovno spoznavamo. — 18. m. m. je v ljubljanski bolnišnici umrl na posledicah operacije

naš rojak g. Franc Likar, železn. uradnik. N. v m. p.! — Strašne so posledice toče. Na Škratovšu je del strehe kar odtrgalo. Žito so ljudje večinoma pokosili, zelje je uničeno.

Sp. Idrija. — Vse obiskovalce pri ljubljene božje poti pri »Mariji na skalci« vljudno vabimo, da se udeležijo romanja na naš farni praznik dne 15. avg. Okoličani, pridite!

Zavratec. — Toča nam je, hvala Bogu še dosti prizanesla. Velike težave pa imamo s spravljanjem krme, ker je tako nestalno vreme.

Iz Brd.

Dol. Cerovo. — Na našem cerkvenem shodu smo videli, kaj zmore vztrajno prizadevanje združenih pevskih zborov. Tudi pota, koder se je vila procesija, in oltarji so bili lepo okrašeni. — Letos so nekateri nasadili precej črešenj. Toda nekateri bi morali bolj pogledati v »Sadjarstvo«, ki ga je izdala Mohorjeva družba, da bi dosegli zaželeno cilje. — Zahodno stran vasi je zadnja toča precej pozbila.

Kojško. — (Zgoden j grob. — Strte nade.) — Dne 13. julija smo pokopali pri Sv. Križu nad Kojškem štiriindvajsetletnega mladeniča Antona Mariniča. V vsem dežju smo ga spremljali na zadnji poti. Zdelo se nam je, da še nebo žaluje z nami nad smrtjo vrlega mladeniča, ki je s svojo vdanostjo in potrpežljivostjo v zelo dolgi bolezni pokazal res krepak in čil značaj. Pri delu se je poškodoval in umrl kot žrtev dela. Kojščanska dekleta in fantje so mu darovali cvetje in vencev, kojščanska godba mu je igrala na zadnji poti. Spavaj, Tone, v Bogu!

Dne 18. t. m. nas je obiskala naša dobra znanka toča. Zagrmelo je za šmartnom in blisk in tresk se je razlil čez naša polja, da so se vpoignila drevesa, ovile trte. Z obupnim srcem smo gledali, kako so se lomile mladike na trtah in padali grozdi z latnikov. Toča je dosegla skoro debelost kurjih jajc. Vsipala se je čez naša polja v taki meri, da so se v par trenutkih pobelila kot po snegu. Naredila je dosti škode. Ko smo po nevihti ogledovali ostanke, se nam je zdelo, da vidimo v toči prst božji, ki nas kaznuje radi očitnih grehov, ki so se razpasli žali bog tudi v naši vasi. Delamo ob nedejljah kot ob delavnikih. Pri nekaterih družinah so pokosili večino trave ob nedejljah, ko se je vršila v cerkvi služba božja!! Potem kolnejo naši ljudje in se rotijo Bogu še na okleščenih poljih in želijo blagoslova za svoj prepovedan trud. Toča je obiskala vsa

Brda. Grozdje, ki se je že odebelilo in kazalo prav lepo, se zdaj suši in leži pokleščeno po tleh. Bog nam prizanesi!

Vedrijan. — (Naš shod.) — 27. t. m. smo obhajali običajni shod sv. Ane. Lepo vreme je privabilo še precej ljudi. Toda vmes so bili tudi taki, ki bi bolje storili, če bi doma ostali. Pohvaliti pa moramo naš cerkveni zbor in mladega organista.

Števerjan. — V nedeljo je bil za našo faro lep dan. 50 naših malčkov je prvič pristopilo k mizi Gospodovi. Zelo hvaležni smo našemu č. gosp. kuratu Sedeju za ves trud, ki ga je kljub boleznim posvetil našim malim. Bog mu skoraj povrni ljubo zdravje v blagor naše duhovnije.

Fojana. — 20. t. m. zvečer je izdihnil svojo blago dušo Ivan Fikfak v 55. letu starosti. Zapustil je žalostno soprogo, sina in hčerko. Rajni je bil zelo priljubljen kot odkritosrčen in miren človek. V vasi je bil eden izmed najstarejših pevcev. Pogreba se je udeležilo obilo ljudstva. N. p. v m.!

S Krasa.

Doberdob. — Če se ne bo kaj poslabšalo, bo še precej letine. Pšenice je bilo nekaj manj kot lani, koruze bo prav dosti. — Letošnji cerkveni shod smo odnesli za drugo leto. Plesali smo pa kljub temu dvakrat. Enkrat je bilo na brjarju celo več mamic kot deklet. — Pa še pevski zbor pohvalimo. Pravzaprav ga niti ni. Poje nekaj žensk in 1 moški. Slabo spričevalo.

Komen. — (Požar. — Novost.) — V soboto 26. julija okoli desete je začelo goreti pri posestniku Slamiču Francu. Vnelo se je seno. Požar bi se bil lahko močno razširil, če ne bi vsi jaki pomagali gasiti. Škode je precej, posestnik ni bil niti zavarovan. Najbrže so zanetili otroci. — V nedeljo so na plesišču vpeljali radio in gramofon namesto godbe. Pari pa niso bili nič kaj zadovoljni z novo »muziko«. Bolj so bili tisti fantje, ki so se skobacali drug na drugega in se vrteli kot za pust. — Pšenico in ječmen pridno mlajimo. Toda letošnja pšenica da mnogo manj od lanske. Tudi par osmic je v našem okraju. Belo vino se toči po 2.60, teran po 3.20. Letoviščarjev je nekaj manj kot lani.

Mali dol. V 64. letu starosti je umrl posestnik Kovačič Franc. Pokojni je bil zelo mirnega značaja. Pokoj njegovi duši!

Sveto. — Zadnjo nedeljo smo imeli običajno procesijo. Vodil jo je č. g. dekan v spremstvu gosp. kateheta in bogoslovca Mesarja. Opazili pa smo, da so otroci preveč brez nadzorstva. Temu naj se odpomore.

Iz Vipavske doline.

Ozeljan. — (Naš shod. — Neotesanci.) — Prihodnjo nedeljo ne bomo praznovali običajnega cerkvenega shoda sv. Jakoba, ker se cerkev popravlja. Ko bo cerkev popravljena, bomo že pisali. Za takrat dobimo morda tudi zvonove. Tedaj pričakujemo lepo slovesnost. — Zadnji teden je napravila toča po našem polju občutno škodo. — Sledečo dogodbico

neradi poročamo, a potrebno se nam zdi, da izve širša javnost, kakšne surovosti je zmožna naša inteligenca. Na šempaski shod sv. Mohorja je posestnik Ivan Štrukelj od sv. Mihaela s svojo družino obiskal obitelji svoje žene v Šempasu. Proti večeru napreže in se odpravi proti domu. Spotoma pristopi šestorica naših vzornih fantov in se mu zakobali na voz. Štrukelj jih lepo opozori na neolikano početje, a v odgovor mu eden vzame bič in ga osvrkne po obrazu do krvi. Otroci v jok, a tudi Štruklja je minila potrpežljivost. Pograbi enega za lase in ga drži, dokler niso prišli karabinerji, po katere je tekla njegova splašena žena. Za danes pika.

Sv. Mihael. — (Nesrečnik met. Lisica na dveh nogah.) — Izredno dobro je dalo letos seno. Tudi drugi pridelki so kazali prav lepo. Trta je pa vsakega vinogradnika naravnost razveselila in napolnila z zadovoljstvom. In danes? Predzadnji petek popoldne, proti šesti uri, so se zgrnili nad vasjo črni oblaki. Zamolklo gromenje ni obetalo nič dobrega. In res! Čez par minut so se že usule debele kaplje, a koj nato je začela padati debela toča, združena z močnim vetrom. V nekaj minutah je bilo uničenega polovico našega dela in truda. Davčna oblastva bodo bržkone to nesrečo upoštevala. — Ceste so nam nekoliko popravili, a zadnje deževje zahteva, da se spet kanali prečistijo, da ne bomo spet pri starem. — Tudi nam se zdi nekam čudno, da je cesta v Planini prišteta k splošnemu davku. Saj to je pač pot, katero rabi le nekaj stalnih in zasebnih voznikov. Zato želimo, da bi občinska uprava vzela to stvar resno v pretres in jo nepristransko rešila. — Lisici, ki pa ima le dve nogi, smo že na sledu. Ko bo stvar gotova, povemo njeno ime. V zvoniku imamo še vedno kos šrapnela. Kdaj dobimo zvonove? Kakor se vidi, bomo pri zadnjih.

Brje nad Rihenbergom. — (Lepa slovesnost. — Še marsikaj manjka.) Prva »šagra« v naši novi cerkvi je privabila mnogo ljudi. Imeli smo lepo slovesnost, za katero gre v prvi vrsti zahvala č. g. župniku Rejcu, ki je imel poleg božje službe tudi dva lepo zasnovana govora, predpoldne enega in popoldne enega. Zahvalo izrekamo tudi novomašniku R. Premrlu iz Vipave, ki je podelil po sv. maši tudi novomašniški blagoslov, in teologu V. Bercetu iz Dornberga. Hvaležni smo tudi rihenberškemu pevcem, ki so med sv. mašo dovršeno peli, dočim je popoldansko slovesnost spremljal nov brejski zbor — same mlade moči, ki mnogo obetajo. — Dela pri cerkvi so letos nekam bila zastala; hočemo pa za drugo leto pokazati spet več napredka, da dosežemo čimprej ustanovitve lastne duhovnije; zakaj poti k starim fari v Rihenberg so take, da ne delajo prav nič časti naši občini. — Mnogi žijo se nam pa še druge potrebe, ki jih je treba urediti. Tako Brejci pogrešamo vipavskega mostu za na postajo Batuje, ki so ga odnesle predlanske povodnji. Kapela na pokopališču potrebuje nujne poprave; poskrbeti

bo treba tudi za nov pokopališni križ. Najbolj potrebno pa je popraviti razpadajoče obzidje okrog cerkve pri Sv. Martinu. Ta hrib je najlepša razgledna točka Vipavske doline, samo premalo poznan. Mnogo bi pa pridobil na slikovitosti, če bi pobelili cerkev od zunaj in dali zvoniku koničasto obliko, da bi ga bilo malo bolj opaziti iznad cerkve in drugih hiš.

Planina. — (Smrt.) — V torek 22. t. m. smo položili v prezgodnji grob 23-letnega mladeniča Viktorja Poljšaka iz Dolenj. Bil je zelo nadarjen; zato ga bodo mnogi pogrešali. Mladina mu je priredila lep pogreb. Naj počiva v miru!

Ustje. — (Utrgan cvet.) — Pretekli teden je umrla v cvetu 20 let Cvetka Stibilj. Dekleta in fantje so ji prinesli cvetja in jo spremljali do groba. Kje naj iščemo vzrokov preranih grobov v naši vasi? Vsemogočni naj ji bo milostiv sodnik!

Podkraj. — (Smrt.) — V soboto dne 19. t. m. smo spremili k večnemu počitku Janeza Sajovica iz Podkrajja. Pokojni je bil znan daleč na okrog; dolgo vrsto let je bil župan nekdanje podkrajске občine in nad 28 let ključar tukajšnje župne cerkve. Bil je mož odločnega katoliškega prepričanja in priden gospodar, ki je v mladih letih mnogo pretrpel. Nikdar ni bil brez dela; delal je do zadnjega dne, dokler mu ni nenadna smrt pretrgala niti življenja. Dosegel je visoko starost 87 let. Pokoj njegovi duši!

S Pivke.

Trnovo. — (Misijonska razstava. — Samostanska šola.) — Nekoliko pozno, pa zdaj toliko bolj pristrčno izrekamo zahvalo vsem darovalcem za misijonsko razstavo. Nabrali smo neverjetno dosti. Obiskovalcev pa je bilo ves teden — od 4. do 11. maja vedno dosti. Vasi trnovske fare so kar tekmovali, katera bo več darovala za naše bedne paganske brate. Prav okusna sta bila v razstavi dva popolna oltarja s krasnimi prti in pa jaselce — dar naših fantov. — Priporočamo staršem naš zavod ubogih šolskih sester. Deklice obiskujejo šest-razredno ljudsko šolo (scuola elementare), 3-razredno obrtno šolo (scuola d'avviamento al lavoro), 1-letni trgovski tečaj (corso commerciale) in 6-mesečni gospodinjjski tečaj. Ne bomo posebej priporočali tega zavoda, ki tako koristno deluje.

Iz Istre.

Glem pri Kopru. — (Letina.) — Letos imamo, hvala Bogu, dovolj dežja. Kljub temu pa ne bo letina posebnost. Krompirja je komaj polovica, ker so ga uničile kobilice; žita bo le tretjina pridelka. Do sedaj kažete še najboljše turščica in fižol.

Boršt pri Marezigah. — (Nova šola.) — Dozidalo se je tudi pri nas novo šolsko poslopje in sicer na zemljišču, ki je bilo za to določeno že pred vojno. Torej po dolgih letih se bomo vendarle postavili z lastno učilnico. Ni nam še znano, kdaj jo bodo blagoslovili. Bomo že sporočili.

Iz tržaške okolice.

Sv. Križ pri Trstu. — (Prošnja.) — Pred sedmimi leti se je začela graditi po naših vinogradih nova obrežna cesta iz Sestljana v Trst, po kateri je tudi napeljan novi tržaški vodovod. Potrebna zemljišča so bila razlaščena s prefekturnim odlokom, izmerjena od pristojnih oblastev in je bila določena odškodnina posameznim lastnikom zemljišč. Sedaj je cesta že gotova, skoro bo izročena prometu, na izplačila pa kljub raznim obljubam še vedno čakamo. Denar nam bi v letošnji vinski krizi prav dobro došel, zato prosimo pristojna oblastva, naj se že začne z izplačili.

Iz Gor.

Idrija pri Bači. — (Petje. — Pota. Opomin materam!) — Naši pevci pod vodstvom mladega Bavdaža Feliksa nam na koru vedno kaj novega zapoje. Prej je hodilo na kor le par pevcev, ki so vedno ene ponavljali. — Naša občinska pota so pravi jarki; deloma tudi po naši nemarnosti. Če bi vsaka hiša poslala enega na roboto, pa bi jih popravili. Letina nam kaže srednje. Več bi bilo po njivah in senožetih, če bi umneje gospodarili in trošili umetna gnojila. Kdor nima denarja za nje, naj si vsaj uredi gnojne jame. Sadje so nam pa vse požrli škodljivi pedjaki, kot jim tu pravimo. — Našim materam moramo povedati, da premalopazijo na otroke in njih pohujšanje. Že vedo kje.

Ravnica. — Ravnica je doživela v sredo velik dan, ko je videla pogreb najboljše svoje hčere, dike šolskih sester, krušne matere Alojzijevišča, častite sestre Daroslave iz znane Skokove družine. Solze žalosti so rosile na njen prerani grob in solze veselja — ob misli na njeno nebeško ženitnino.

Veliko število gg. duhovnikov je prihitelo k pogrebu, katerega je vodil č. g. župnik Filipič. Videli smo tudi veliko število č. šolskih sester s č. sestrom provincijalo na čelu. Ogromna je bila udeležba domačega ljudstva, ki je s solzami v očeh čutilo, kako resnično je blagor mrtvim, ki v Gospodu umrejo. Čutile so to še posebej družbenice Mar. družbe, ki so rajno nesle in obkolile njen grob ter ga posule s cvetjem, saj so nesle njo, ki je bila pred vstopom v samostan članica ravnjske Mar. družbe, njena dika takrat in nje ponos sedaj.

Znani alojzijeviški sekstet ji je presretno lepo zapel pred domačo hišo žalostinko »Čuj, Gospod« ter dovršeno prednašal v cerkvi Requiem in pomnožen z domačim zborom, ji je zapel v cerkvi »Nad zvezdami« ter na grobu »Blagor mu«.

Dva cerkvena govornika sta ji govorila v slovo.

Vsej Ravnici je bil ta pogreb v tolažbo, posebno pa težko preizkušani družini Skokovi. Gotovo je pa tudi vsa Ravnica hvaležna vsem, ki so ta pogreb tako povelicali, še posebej pa hvaležna tudi onim, ki so blagi rajniki sestri lajšali težke dni bolezni, v prvi vrsti domačemu gospodu župniku But

koviču, ki je — sam bolehen — dragi bolnici tolikokrat nesel nebeški kruh, č. gospodu župniku Filipiču, ki je vedno za rajno požrtvovalno skrbel, in č. g. profesorju Terčelju, ki je tolikrat prihitel iz Gorice k bolniški postelji ter blago sestro tolažil. Hvala vsem, rajni sestri Daroslavi pa večni mir in pokoj!

Ponikve. — Potrjujemo, da zadnjega dopisa s Ponikve ni pisal g. Laharner Mirko, Ponikve 96.

Uredništvo.

Banjšice. — 15. t. m. proti večeru smo sprejeli prevzvišenega. Ker je ves dan lilo, ni bil sprejem preveč pripravljen! Toda kljub temu se je zbralo obilo duhovljanov. Drugi dan se je vršil blagoslov novega oltarja in birmovanje. Precej so se potrudili pri nas za olepšavo cerkve, a zastopane so pri tem le nekatere vasi. — Nevihta s točo, ki nas je obiskala 18. t. m. je uničila nad 2/3 pridelka. Toča je pobila precej šip. Tudi nekaterim dekletom je odbilo rokave in krila nad kolenom. No, pa teh nesrečnic nimamo prav dosti. — Tudi plesi so se pri

nas nekam ustavili. Le neka mamica, ki je obesila molek na žebelj, dovoljuje v svojih prostorih to velevažno opravilo. — Košnja se je zelo zakasnila. Malo sena smo tudi nakosili, zaradi kobilic in suše v drugi polovici maja in junija. — Prve dni tega meseca so posestniku Žbogarju Rudolfu ukrali vola. Dobili so ga pri mesarju v Kanalu. Vola so odgnali nazaj domov, tička pa v kletko.

Bukovo. — (Zlata poroka.) — Pri nas ni letos nič porok. Pač pa sta obhajala dne 7. juija Andrej in Marija Močnik s Kartečin štev. 23. zlato poroko. Pomembni dan sta praznovala čisto na tihem. Oba sta še dokaj zdrava in čila. — Čestitamo.

Hudajužna. — (Podoknice.) — Neko noč sem slučajno prenočil v Hudajužni. Pa ni bilo mogoče zaspiti. Trije fantje so se drli na vse grlo pod oknom pozno v noč. Kot srbski guslarji si niso dovolili nobenega oddiha. Gnali so vse mogoče poulične popevke. Zjutraj sem zvedel, da se nad takim početjem tudi drugi pritožujejo in da se to že dalje časa ponavlja.

Kaj se sliši po svetu.

Ej, ptički!

Ameriški tihotapei z alkoholom so prišli na prav posebno misel, kako ukaniti budno policijo. Na raznih točkah obrežja so postavili brezžične oddajne postaje. Vse te postaje so oni dan poslale v svet brzojavko SOS (to brzojavko oddajajo potapljač se ladije), češ, da se potaplja jahta (razkošna zasebna ladja) njujorškega župana Walkerja. Vsi obrežni stražni čolni so hiteli na pomoč županu v nesreči. Medtem so pa tihotapei mirno zložili svoje blago na obal.

Tri pipe tobaka...

Učenjaki iz londonskega narodnega muzeja so dognali, da se najdejo najbolj raznovrstne pipe za tobak na francoskem otoku Madagaskarju ob vzhodni obali Afrike. Sploh v Afriki vsi kadè: možje, žene in otroci. Za pipe rabijo les, bambusove trtike, kamen, rogove in celo stare puške na kresilo. V ponvice za smodnik nabašejo tobaka in vlečejo dim na koncu cevi. Dosti življenja teh črncev se vrti okoli pipe tobaka. Neka njih modrost pravi: Če si se sprl z bratom in si sklenil, da ga umoriš, sedi in pokadi pipo tobaka. Ko jo boš pokadil, se boš prepričal, da je smrt zanj prehuda kazen, da so dovolj palice. Tedaj napolni drugo pipo, sedi in jo pokadi in dejal boš: »Par hudih mu jih povem, dovolj bo.« Prav. Pa še tretjo pipo pokadi in dejal boš, ko stresesh pepel iz nje: »Grem k bratu in mu odpustim.«

Ali ne potrebujemo tudi mi malce te zamorske modrosti...?

Reklama... reklama...!

Letos so se zbrali v Berlinu zastopniki tiska in velikih tvrdk na zborovanje o reklami in oglaševanju. Da

nes je oglaševanje t. j. ponujanje in povpraševanje po blagu s pomočjo časopisja nekaj samo ob sebi razumljivega.

Reklama pa ni nič novega. Že v starem Rimu so trgovci poleg svojih prostorov napisali na zid hvalo svojega blaga. Razen trgovskih »lepakov« so se pozavili tudi politični. Neznani pesniki so kar cele sramotilne pesmice napisali na hišne stene ter so v njih napadali cesarsko razkošje ali politične nasprotnike.

Ponujanje blaga v verzih (stihih) je precej udomačeno v orientu. Perzijci imajo dolge slavospeve na svoje preproge. Trgovec ti jih ob ponudbi kar opeva. Podobno je na Kitajskem in Japonskem. V Parizu pa še danes ponujajo kramarji z zelenjavo repo in zelje v verzih z napevi.

V srednjem veku so si delali zlasti zdravniki oz. mazači, ker pravih zdravnikov tedaj še ni bilo, prav čudno reklamo. Hodili so od kraja do kraja v spremstvu našemljenih pajcev, plesalcev in trobentačev, ki so na velika usta povzdigovali doktorjeve čudodelne maže.

Ko se je razvilo slikarstvo, zlasti na Holandskem ob času slikarja Holbeina, so vsi obrtniki in trgovci dali slikati umetne izveske za nad vrata. Posebno gostilniški izveski so prave umetnine tedanjega časa.

Kakor dandanašnji tako so že včasih izrabljali reklamo zato, da so prikili slabo blago.

Včasih se pa zgodi, da kljub dobri reklami dobro blago zaleži. Čujte to zgodbo o nekem draguljarju:

Pavla Duhalda je preganjala nesreča. Lepše je brusil bisere kot njegovi tovariši, tudi za reklamo je skrbel, a odjemalcev le ni mogel privabiti. Ker je bil zelo pobožen, je še l. 1719. k notarju in je sklenil pogodbo — z nebesi

za 5 let. V podjetje je vložil vse premoženje. Po preteku te dobe ostane glavnic njegova, prebitek se pa razdeli med njim in nebom. Duhaldu je začelo podjetje precej nesti. Kralji in dvori so naročali dragulje pri njem. Draguljar pa se ni prevzel, marveč je redno ob koncu meseca razdelil dobiček pol sebi — pol revnim. Umrl je še pred potekom pogodbe silno bogat. V oporoko je zapisal, da gorje dedičem, če ne bodo delili dobička z nebesi. Dediči so se tej določbi uprli. Stvar je prišla pred parlament, ki je pa dal prav rajnemu Pavlu Duhaldu, ki si je brez reklame tako daleč pomagal. Samo, če ni tudi ta zgodba — reklama za trdko »Duhalde in sinovi«.

Gospodarstvo.

Trg kmečkih pridelkov.

Trst, dne 29. julija 1930.

Sadje: hruške 160, breskve 200 do 360, ranklodi 120, smokve 280 do 300, grozdje 220 do 240.

Zelenjad: radič 300 do 350, zelje 40 do 50, solata 70 do 80, fižol v stročju za solato 80 do 90, za kozico 140 do 240, bučice 40 do 50, kumarice 40 do 50, špinača 60, grah 180 do 200, blitva 40 do 50, pesa 50, paradižniki 80 do 100.

Krompir 40 do 50.

Gorica, dne 30. julija 1930.

Sadje: breskev dnevno do 50 kvintalov po 150, češponov do 10 kvintalov po 150 do 160; hrušk 2 do 3 kvintale dnevno: vrtolanjke po 220 do 240, druge 160 do 180; ranklodi po 220; grozdja do 5 kvintalov dnevno po 250 do 300.

Zelenjad: fižol kljukec 80, za solato 70 do 80, koče (bučice) 15, paradižniki 40 do 50, kapus 60, paprika 100, kumarice 15.

Krompir 35.

Maslo 11 do 12, jajca 45 do 50.

Gob je izredno mnogo in kak dan do 15 kvintalov. Cena jim je 150 do 300.

Opomba: Sadje in zelenjad gre večinoma v Avstrijo in v Jugoslavijo. Izredno mnogo blaga porabi Bled, kamor gre dnevno 25 in več kvintalov sadja in zelenjadi.

Trte in toča.

Marsikje je razsajala huda toča. Najbolj so udarjena goriška Brda, katerim je toča na predzadnji petek odnesla ponekod tudi nad polovico pridelka.

Nikdar ni toča prijetna, vedno škoduje, a najhuje je, če pride tako pozno, kot je prišla letos, to je v drugi polovici meseca julija. Če pride prej, si lahko še vedno preskrbiš potrebni les za prihodnje leto, tako pa je to težko. Kljub temu ne smeš obupati. Treba je le smotreno in pridno začeti z delom. Sedaj so sledeča opravila najbolj nujna:

Predvsem moraš takoj škropiti, zakaj takoj po toči se navadno pojavi hud naval peronospor. Škropi s pol-

drugoodstotno bordoško mešanico, to je z raztopino modre galice in apna.

Iz vinograda moraš takoj odstraniti ves odlomljen les, trte pa obrezati. Seveda je za tako obrezovanje sposoben le dober rezač, ki pozna trto in nje lastnosti. Pri obrezovanju je treba paziti, da ohraniš čimveč letošnje letine in vse tiste mladike, ki so pripravne kot les za prihodnje leto. Če pa trta nima takih mladik, je treba letošnje skrčiti na eno do tri oči, iz katerih bodo zagnale nove mladice. Od teh pusti najmočnejšo nemoteno rasti, druge pa kmalu preščipni, da se združi vsa življenska sila trte v razvoj te mladice, ki bo lahko še dozorela in služila kot les za drugo leto. Seveda je treba take mladice, oziroma pomlajene trte škropiti tako, kot jih škropimo maja in junija meseca.

Umljivo je, da moraš jeseni vse po toči poškodovane trte izdatno pognojiti.

Odpadlo grozdje.

Kdor gre danes po naših vinogradih, bo ugotovil, da je v mnogih rast zelo lepa, da se je pa marsikje posušila in odpadla polovica grozdov. Kje je vzrok?

V tem, da naši vinogradniki sicer zelo pazijo na mladike in se zato bore proti peronospori na listih, a se pa prav malo brigajo za peronosporo na grozdju. Ljudje premalo pazijo na redčenje poganjkov (mandanje), čeprav izvršuje peronospora svoje uničevalno delo na grozdju posebno v gostoti. Tu tiči vzrok, da se je letos posušilo in odpadlo toliko grozdja.

Prihodnje leto naj vsi vinogradniki poskrope z raztopino modre galice tudi grozdje ali pa naj žveplajo svoje trte z žveplom, kateremu so dodali 3 do 5% modre galice. Tudi prašenje s prahom Caffaro je zelo uspešno.

Letošnja letina sadja.

Na splošno je letos v naši deželi prav slaba sadna letina. Črešenj je bilo na splošno manj kot polovica srednje letine. Največ jih je bilo v goriških Brdih, zelo malo v Vipavski dolini in Brkinih. Jabolk je kazalo na Goriškem zelo mnogo, so pa radi boleznin in zajedalcev odpadle, tako da jih bomo gotovo od drugod uvažali. Hrušk, češpelj in breskev je zelo malo. Od sliv so najbolj obrodile Burbank, a te vrste je še malo v deželi. Najbolje kažejo orehi, katerih bo dovolj za posice.

Približno enaka sadna letina je v sosedni Sloveniji, oziroma v sedanji dravski banovini, kjer kažejo jabolka nekaj v mariborski okolici ter od Kranja do Kamnika. Hrušk in češpelj bodo imeli malo, obilo pa orehov.

Skupna prodaja pšenice.

V naši pokrajini je sicer malo kmetovalcev, ki bi prodajali pšenico, zakaj navadno ne krije pridelek niti domačih potreb, nekaj kmetovalcev pa je le, ki pridelajo pšenice toliko, da jo oddajajo tudi mlinarjem. Prodajna cena je navadno nizka in ne odgovarja pravi vrednosti pšenice, oziroma tržnim razmeram.

Da izločijo izkoriščanje kmetovalcev, so v sosedni videmski pokrajini organizirali že pred leti skupno prodajo pšenice. Dosegli so tudi precej lep uspeh, tako da odstopajo kmetovalci vsako leto večjo količino pšenice za skupno prodajo. Ko izroče svoje zrnje v skupno skladišče, dobe za vsak kvintal izročenega zrnja gotovo svoto denarja (navadno 100 lir) na račun; po zaključeni prodaji pa se napravi končni obračun.

Sedaj se skuša organizirati razprodaja tudi v naši deželi. Kdor se za to zanima, naj zaprosi pojasnil pri Kmetijskem uradu (Cattedra ambulante d' Agricoltura).

Živo mejo

sedaj obreži in osnaži. Pognalo ti bo mlado brstje ter dalo drugo leto gosto in lepo živo mejo.

Prepozno

je sedaj zalivati mlado sadno drevje z gnojnico. Drevesca bi pognala mnogo mladice, ki bi do jeseni ne dozorele in bi jih zima vzela.

Ne zanemarjaj letos

sadnega drevja, dasi ti je malo obrodilo. Če slabotnega prašiča slabo krmiš, ne boš vzredil nikdar debelega slaninarja. Tako je tudi z sadnim drevjem, ki potrebuje nege, v jeseni pa predvsem gnoja. Letos so posebno črešnje zelo oslabele, zato glej, da jim jeseni pomagaš.

Pisma izseljencev.

Pismo iz Francije.

Merlebach. — Tudi Slovenci iz Merlebacha se enkrat oglasimo v »Novem listu«. Imamo se po navadi; še ne preslabo. 12. t. m. smo imeli poroko. Poročil se je naš rojak Franc Istenič, doma iz Breznice pri Ledinah, z gospodično Štefanijo Sedejevo, doma blizu Cerkna. Zabavali smo se prav lepo, ker je prisostvoval tudi slov. župnik g. Hafner. Kakor kaže, bomo imeli še par porok. Ne vemo, kaj bo z domačimi dekletimi, ker se vsak le na tujem poroči. — Pošljamo iskrene pozdrave vsem domačim znancem in dekletom. Simnovič Ivan, Tomaž Bogataj, Slabe Ignacij, vsi iz Govejka. Istenič Franc, Brez-

nica; Podobnik Franc, Dol. Vrsnik; Piuk Ferdinand, Razpotje; Felc Avgust, Škvarča Vincenc, Vehar Franc, vsi iz Sp. Idrije. Gantar Franc, Eržen Franc, Mrak Ignac, vsi iz občine Dole. — Zgoraj navedeni prav srčno pozdravljamo tudi g. župnika iz Ledin Janka Žagarja.

Objave.

Prodaja gob.

Goriško županstvo nam sporoča, da je prodaja gob dovoljena le na pokritem trgu. Vsaka košara mora imeti pritrjen listek z napisom, da je komisija gobe pregledala.

Dijaški zavod »Alojzijevišče« v Gorici.

Odbor »Alojzijevišča« v Gorici sporoča, da bo v prihodnjem šolskem letu 1930/31 sprejel v zavod proti plačilu:

I. učenke, ki so z dobrim uspehom dovršili 4. razred ljudske šole in ki se želijo pripraviti za sprejemni izpit v 1. razred katerekoli srednje šole z italijanskim učnim jezikom [gimnazije, realke, učiteljska in pripravljalske šole za praktične poklice (scuola di avviamento al lavoro)]. V ta namen bomo tudi prihodnje šolsko leto otvorili v zavodu pripravnico za srednje šole, t. j. 5. razred ljudske šole, v katerem se bodo gojili predvsem oni predmeti, ki pridejo v poštev pri sprejemnem izpitu za 1. razred srednjih šol.

Prošnji za sprejem v zavod naj prosilci priložijo sledeče listine:

1. krstni list (na kolkovanem papirju);
2. zadnje šolsko spričevalo;
3. spričevalo o cepljenju koz (na nekolkovanem papirju);
4. spričevalo dušnega pastirja o nravnem vedenju prosilca.

II. Sprejeli bomo tudi določeno število vzornih lanskoletnih gojencev, ki nameravajo obiskovati tukajšnje javne srednje šole. Tudi ti bivišji gojenci morajo vložiti prošnjo, kateri naj priložijo spričevalo dušnega pastirja o obnašanju med počitnicami.

Prošnje s predpisanimi prilogami je treba poslati do 31. AVGUSTA t. l. na naslov: Odbor Alojzijevišča (Aloisianum), Gorizia, Via Don Bosco 3.

Ustna pojasnila daje vodstvo zavoda vsak dan od 9. do 11. ure dopoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Zahvala.

Ob prebridki, nenadni izgubi našega predragega očeta

Janeza Sajovica

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali v teh težkih dneh. Posebej izrekamo zahvalo preč. g. duh. svetniku Iv. Jancu, župniku na Colu, ter domačemu g. župniku za spremstvo, g. Fr. Bajcu, organistu na Colu, ter domačim pevcem za ganljive žalostinke ob grobu, končno vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nepozabnega pokojnika spremili na zadnji poti. Bog bodi plačnik vsem.

Podkraj, dne 19. julija 1930.

Žalujoča družina Sajovic.

Zahvala.

Žalujoči starši in bratje pokojnega

HERMANA KLAVČIČA

se najpristrčneje zahvaljujejo sorodnikom in vsem, ki so ga spremili k večnemu počitku. Posebna zahvala gospodični Berntovi, ki je tvegala lastno življenje, da ga reši iz usodepolnih valov Soče, čč. gg. kuratu in očetom kupucinom, darovalcem cvetja in sploh vsem, ki so nam bili v tolažbo in pomoč.

Podgora, 23. julija 1930.

Nove postave.

O ZAROKI.

Zaroka je zaobljuba mladeniča in dekleta, da se bosta vzela. Zaroki ne pripisuje italijanski zakon nobene pravne veljave, zato ostane brez pravnih učinkov. Četudi bi sledilo zaroki razmerje med ženinom in nevesto, po postavi nista dolžna skleniti zakona.

Če je zaroka sama brez vsakega pravnega učinka, so še toliko bolj brez pravne veljave razne obljube, ki jo spremljajo. Če se je dala ob priliki zaroke ara, se mora vrniti, če ne pride do poroke. Velja načelo, da ne daje zaroka niti najmanjše pravice do kakšne odškodnine za slučaj, da se ne izpolni.

Povrnitev stroškov.

Postava določuje le, da mora zaročni drug, ki se noče poročiti, povrniti svojemu zaročnemu drugu stroške, ki jih je imel v upanju na poroko.

Toda tudi ta obveznost ima veljavo le pod tremi pogoji:

a) Če je zaroko sklenil polnoletnik ali pa mladoletnik z dovoljenjem staršev ali drugih njegovih postavnih zastopnikov.

b) Če se je o zaroki napravil notarski spis ali vsaj zasebna listina ali če so zaroki sledili oklici.

c) Če ni imel zaročenec opravičenega razloga zoperstaviti se poroki. Taki opravičeni razlogi bi bili n. pr. tile: težka kazen, ki zadene zaročenca ali zaročenko; resna in stalna bolezen, ki je nastala po zaroki; nespodobno in nečastno življenje zaročencev. Sicer pa je stvar sodnika, da v vsakem posameznem slučaju ugotovi, če gre za opravičen razlog ali ne.

Troški, ki se morajo povrniti, morajo biti v zvezi s poroko. Tako je treba povrniti potne stroške, izdatke za poročno obleko in pohištvo i. t. d.

Darovi, ki sta si jih dala zaročenca v pričakovanju poroke, se morajo vedno vrniti, če se je zaroka razdrla iz opravičenih razlogov.

Povrnitev stroškov je treba izterjati s tožbo v teku enega leta, ko bi se morala vršiti poroka. Če ni bil dan poroke določen, teče omenjeni rok od dneva, ko je eden izmed zaročencev poroko zahteval.

Vrstice o zaroki smo napisali v pouk našim dekletom. Upamo, da ne bodo odslej tako pogosto sklepale neresnih zarok v rožnatem upanju, da so z zaroko že dosegle svoj cilj.

O PRAVICI PRIDRŽBE.

Do sedaj smo razložili v »Novem listu« razne pravne ustanove, s katerimi štiti postava upnika in mu daje jamstvo, da bo dolжник izpolnil pogodbo. Govorili smo o zastavni pravici, hipoteki, poroštvu, privilegijih. Podobno sredstvo je tudi tako zvana pravica pridržbe (retenzije).

V nekaterih slučajih postava namreč dopušča, da si oseba lahko pridrži

tujo stvar, ki bi jo morala sicer izročiti, toliko časa, dokler lastnik ni izpolnil obveznosti nasproti njej.

Slučaji pridržbe.

a) Pravico do pridržbe ima v prvi vrsti posestnik, ki je v dobri veri. Posestnik v dobri veri je tisti, ki poseduje določeno stvar kot lastnik na podlagi pravnega naslova (kupčije, darovanja, dedovanja itd.), če je pravni naslov iz enega ali drugega razloga pomanjkljiv in ako posestnik za te pomanjkljivosti ne ve. Ako je posestnik v dobri veri stvar izboljšal, jo ima pravico toliko časa pridržati, dokler mu lastnik ne povrne stroškov, ki jih je imel. Ta pravica pa pritiče posestniku, ki je v dobri veri, le tedaj, ako izboljšanje stvari še postoji in če je zahteval odškodnino v času pravde, s katero je lastnik od njega stvar zahteval;

b) Kdor je izgubil kakšno reč ali komur je bila ukradena kakšna stvar,

jo lahko vedno zahteva od vsakogar, ki jo poseduje. Ako ni trenutni posestnik izgubljene ali ukradene stvari kupil na trgu ali semnju ali pri trgovcu, ki trguje s podobnim blagom, ali na javni dražbi, jo mora takoj izročiti pravemu lastniku in ne more od njega ničesar zahtevati. Tak posestnik sme zahtevati odškodnino le od prodajalca. Če je pa trenutni posestnik izgubljeno ali ukradeno stvar kupil na trgu,

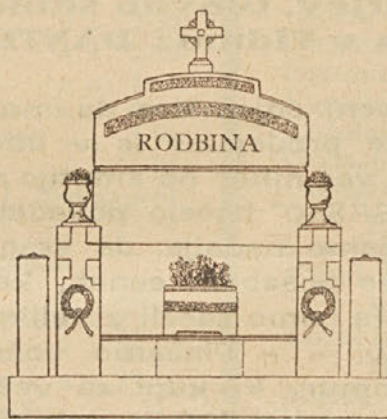
ZOBNI ZDRAVNIK
dr. ERVIN NETZBANDT,

kirurg,

sprejema v **IDRIJI**

vsak dan od 9. — 12. in od 3. — 5. popoldne.

Ob nedeljah in praznikih od 8.—11.

NAGROBNE SPOMENIKE

iz najtrdnjše kraškega kamna iz lastnega kamnoloma, ki kljubuje vsem vremenskim neprilikam, izvršuje **PO ZMERNIH CENAH**

ANTON GUSTIN,

REPENTABOR (Montespino),

pošta **OPICINA.**

Na željo pošilja raznovrstne načrte in cene proti povrnitvi, brez obveznosti za naročilo. Po dogovoru postavi spomenik sam na mesto.

TAKO OBDA SUPINATOR

stopalo in prepreči upogib noge na stran.

Elastično podporo Supinator priporočajo zdravniki in ga uporabljajo bolniške blagajne. Zdravimo Vas do popolnega ozdravljenja brez predplačila. — Brezplačna preiskava z zrcalom May in pojasnila o vzrokih, ki povzročajo bolečine v nogah.

ČEVLJARNA DONDA, — TRST
CORSO GARIBALDI 16

ZA OBUVALO RABITE
SAMO ČISTILO

LODIS,

KI USNJE OHRANI, OMEČI
== IN OSVETLI. ==

Izdelek tvrdke „SIDOL COMPANY“ - Trst, via S. Zaccaria 4.

semnju, pri trgovcu ali na javni dražbi, je ni dolžan izročiti prvemu lastniku, dokler mu tale ne povrne kupnine.

2. Pravico do pridržbe ima tudi sodedič, ki je izboljšal nepremičnino, hišo ali zemljišče, če jo mora zaračunati v celotno zapuščino. Sodedič lahko pridrži nepremičnino toliko časa, dokler mu ne plačajo drugi sodediči odškodnine za izboljšanje.

d) Ko smo pred časom razlagali v »Novem listu« kupno-prodajno po-

godbo, smo omenili med drugim tudi postranski dogovor med kupcem in prodajalcem, ki postoji v tem, da sme prodajalec v določeni dobi zahtevati od kupca prodano stvar nazaj. Tudi tak kupec ima pravico kupljeno stvar toliko časa pridržati, dokler mu ni prodajalec povrnil vse kupnine, plačal vseh kupčijskih stroškov, in plačal odškodnino za morebitne poprave in izboljšanja na kupljenem predmetu.

e) Pred kratkim smo pojasnili hra-

nilno pogodbo. Hranilec (depozitar) sme pridržati shranjeno stvar toliko časa, dokler mu ni gospodar plačal vsega, kar mu pritiče.

Te slučaje pritožbe navaja zakon. Pravica do pridržbe pa je mogoča tudi v vseh podobnih slučajih. Tako n. pr. sme zakupnik pridržati zemljišče, dokler mu ni gospodar plačal odškodnine, ker je izboljšal zemljišče, ali roko-delec, ki je popravil določeno stvar, če mu ni lastnik poravnal zaslužka.

U D I N E

Via Savorgnana 5

V I D E M

Po znižanih cenah

(Al Ribasso),

največje skladišče tkanin v Furlaniji. Redna prodaja na račun lombardskih in pijemontskih tvorničarjev. Glavno skladišče v Milanu. — Poslovodja skladišča v Vidmu: DANTE CAVAZZINI.

VAŽNO.

Opozarjamo cenj. odjemalce, da ima naša tvrdka „AL RIBASSO“ svoje prodajalne le v ulici Savorgnana št. 5 v Vidmu. Naj vas nikar ne zmotijo druge tvrdke, ki vam z besedo „RIBASSO“ hočejo povedati, da so naše podružnice. Opozarjamo nadalje, da smo začeli z velikansko razprodajo po posebnih cenah, kakršnih še ni bilo, in dne 2. avgusta bomo začeli z veliko vsakoletno razprodajo ostankov. ~ ~ Plačamo vožnjo na progi Gorica-Videm vsakomur, ki kupi za več kot 200 lir blaga; kdor kupi za več kot 500 lir, dobi še kosilo za dve osebi; poseben dar pa dobi, kdor kupi za več kot 1000. ~ ~ ~

V naslednjem navajamo nekatere predmete s cenami:

Obrobljeni robci	L 0.40	Madapolam finejši	L 2.25	Platno »scuola« 150 cm . . .	L 5.90
Čajni prtichi	L 0.60	Platno za moške srajce, po tipu »Cormons«	L 2.25	Blago za hlače iz zvite niti, 130 cm. visoko	L 5.50
Žepni robčki z robom »azur«	L 0.70	Jajčna kožica, 80 cm visoko	L 2.50	Srajce ali spod. hlače vezene	L 6.90
Moške nogavice raznobarvne	L 1.—	Zefir za moške srajce	L 2.95	Volnen poplin za žen. obleke	L 5.90
Brisače za kuhinjo	L 1.25	Gladka svila za ženske halje	L 2.75	Svila »crép maroquin« . . .	L 3.90
Mešane plenice	L 1.25	Obposteljna prepr. reklam . .	L 2.95	Žamet za lovce, poseb. vrste	L 7.50
Gobaste plenice	L 1.25	Pletene ženske spodnje hlače	L 2.75	Domače platno za rjuhe, 240 cm visoko	L 6.90
Brisače crép	L 1.50	Moške poletne majice	L 2.90	Platno »candida« za rjuhe, fine vrste, 240 cm visoko . .	L 8.50
»Mussola« tiskana	L 1.60	Platno »scuola« 80 cm	L 3.20	Napol voln. blago za moške obleke	L 8.90
Gobaste brisače	L 1.80	Moške nogav. iz škotske niti	L 2.50	Servis za 6 oseb	L 17.50
»Oxford« za srajce	L 1.50	Barvan batist za perilo	L 2.50	Fino blago za moške obleke	L 14.50
Domače moške nogavice . . .	L 1.50	Perkal »Re bleu«	L 3.40	Rjuhe z rob. »azur« 160×270	L 18.50
Platno »Candida«	L 1.50	Platno za rjuhe 150 cm	L 3.95	Posteljno pogrinjalo iz težkega trikoja	L 22.—
Prozorne ženske nogavice . .	L 1.25	Šaten barv. za prešive 100 cm	L 3.90	Rjuhe za 2 osebi, vezene . . .	L 29.90
Perkal za predpasnike	L 1.80	Šaten črn, fin. vrste 120 cm	L 4.20	Podložene odeje	L 29.—
Platno »Madonna«	L 1.90	Platno za rjuhe, težko 150 cm visoko	L 4.50	Volnena odeja, zelo fina . . .	L 45.—
Barvane nogavice z dv. peto	L 1.95	Žamet za lovce	L 4.90	Podložena odeja, šaten fin.	L 40.—
Svila fantazija, meš., za halje	L 1.95	Svila tiskana z modernimi risbami	L 5.90	Žimnice v 14 kg žime	L 39.—
Naramnice z dvoj. elastiko	L 2.50	Gobaste barvane brisače . . .	L 2.95		
Ženske srajčice	L 2.50	Prtenina »Candida«, 150 cm visoko	L 4.90		
Rute za na glavo, črne	L 2.25				
Trliž za blazine in žimnice 100 cm visok	L 2.50				
Panama za moške srajce . . .	L 2.50				

Bogata zaloga bombaževin, moškega in ženskega blaga, napravljenega perila, lanenega in bombažastega platna vseh širin, volnenih odej, posteljnih pregrinj, zaves, preprog, predmetov za tapetnike, neposredno uvožene volne in žime za blazine, celotnih oprem za gostilne, zavode, itd. itd.

Cene stalne.

Sprejemamo naročila tudi po pošti.

Cene stalne.

Poseben popust razprodajalcem.

Postrežba v slovenskem in nemškem jeziku.

U D I N E

Via Savorgnana 5

V I D E M

Ostanki poletne dobe

v vseh oddelkih po razprodajni ceni.

Nekateri primeri:

ODDELEK ZA SVILO

- »Radium« fantazija, 100 cm, trpežne barve à L 8.—
- »Crêpe Marocaine«, enobarven . . . » » 8.50
- »Marocain«, fantazija, moderne risbe . . . » » 12.—
- »Japon«, orig. fantazija, moderne risbe » » 16.—
- Crêpe de Chine, enobarven na izbero . . . » » 10.—
- Crêpe Marocaine »Fiammingo« novost . . . » » 12.—
- Crêpe Marocaine, dvojno lice, 100 cm visok » » 14.—
- Crêpe Satin, moderne barve . . . » » 16.—

ODDELEK ZA BOMBAŽEVINO:

- »Muslin« iz bombaža, fantazija v raznih risbah . . . » » 2.—
- »Radiosa«, zelo moderna . . . » » 2.50
- »Voile« iz bombaža, zadnje novosti . . . » » 2.80
- »Forosetta«, velikanska izbora . . . » » 4.—
- »Crêpe Marocain« svilen, enobarvan . . . » » 4.—
- Pralna svila, risbe fantaz., zelo elegantna » » 5.50
- Etamin fantazija, trpežne barve . . . » » 6.80
- Blago za srajce v veliki izbiri . . . od L 2.80 naprej

OBLEKE ZA GOSPE:

- »Pullovers iz svilene pletenine »jacquard« fantazija . . . » » 15.—
- Ogrinjala iz svil. pleten., moderne barve » » 22.—
- Gilets svileni, barve zadnje novosti . . . » » 26.—
- Obleka iz svil. pletn., 2 kosa, zelo mod. » » 28.—
- Obleka iz etamina, risbe in izdelava zadnje novosti . . . » » 100.—
- Klobuki, zadnje mode, tri serije po L 20, 15, 10.

ZA GOSPODE:

- Svilene podveze, zelo močne . . . » » 3.—
- Elastične naramnice, vlačilci iz usnja . . . » » 5.—
- Ovratnice poletne, fantazija . . . » » 4.80
- Ovratnice iz crêpe de Chine, obrobljene » » 7.50
- Srajce, barvane, 2 ovratnika . . . » » 15.—
- Srajce sport, crêpe, enobarvne . . . » » 21.50
- Srajce, ameriški tip, crêpe finejši . . . » » 32.—
- Pyjama ponočni, enobarvan . . . » » 45.—

PLETENINE:

- Moške maje iz mreže, dobre vrste od L 4.50 in L 4.—
- Moške macje cvirnat, mnogovrstnih barv, kratki rokavi od L 12.— in L 8.—
- Moške majce, cvirnat, mnogovrstnih barv, dolgi rokavi od L 14.— in L 10.—
- Oprema za moške, 2 komada, iz škotske niti od L 20.— in L 15.—
- Oprema za moške, 2 komada, svilena, krasne barve à L 22.—

ŽENSKÉ NOGAVICE:

- Nogavice »Chemnitz«, pol svilene, marka »Bellaflor« . . . » » à L 6.—
- Nogavice »Chemnitz« šifon, pajčolanaste, marka »Gloria« . . . » » 8.—
- Nogavice »Chemnitz«, cvirnat, finejše, marka »Lido« . . . » » 9.—
- Nogavice »Chemnitz«, šifon, finejše, »Miraflor« v vseh poletnih barvah » » 11.—

PREDMETI ZA KOPALIŠČE:

- Kopalni čevlji, beli, črni, rdeči, modri in zeleni za otroke . . . » » à L 3.50
- Kopalni čevlji za fante, istih barv . . . » » 4.50
- Kopalni čevlji za gospe, istih barv . . . » » 5.50
- Torbe iz platna za kopališče . . . » » 5.—
- Čevlji iz gumija s peto . . . » » 25.—
- Opasnice kopalne, svil. z obroči, vseh b. » » 3.—
- Opasnice kopalne, iz gume, težje . . . » » 4.50
- Čepice iz gume raznovrstne . . . » » od L 1.80 naprej
- Opasnice usnjene, irhaste za moške . . . » » à L 5.—
- Opasnice elastične, široke . . . » » 3.20
- Kopalni plašči za moške . . . » » od L 48.— naprej
- Kopalni plašči za ženske . . . » » od L 48.— naprej
- Gobasto blago, enobarvno . . . » » à L 8.—
- Gobasto blago, enobarvno in pisane risbe po L 30.—, 24.—, 20.—
- Kopalne obleke raznih vrst in vzorcev à L 20, 15, 10.
- Kopalne obleke s krasnimi črtanimi vzorci in obrobi v 1 ali 2 kosih à L 20, 18.
- Kopalne obleke, finejša volna, velika izbora barv, risb in vzorcev à L 40, 35.
- Moške kopalne obleke, bombažaste, dobre vrste à L 10.
- Moške kopalne obleke, bombažaste, s krasnimi črtanimi vzorci in obrobi v 1 ali 2 kosih à L 20.
- Kopalne hlače za moške, bombažaste à L 3.50, 2.50.

OTROŠKI ODDELEK:

- Kopalne hlače, bombažaste . . . » » od L 3.— naprej
- Bela oprema za čolnarje, obrobljena z barvami od L 3.50 naprej.
- Kopalna obleka, bombažasta à L 4.40.
- Poletni klobuki, priložnost ob koncu sez. à L 10, 5.
- Kopalne obleke 2 kosa raznih barv od L 15 naprej.
- Oblekce, prava priložnost, edina cena à L 15.
- Kopalne obleke čista volna, 1 kos, izb. barv à L 16.

ODDELEK PREPROG:

- Zavese na meter, cm 50 . . . » » à L 2 20
- Cretonne rožast, cm 70 . . . » » » » 3.—
- Preproga iz jute, obrobljena . . . » » 4.50
- Blazine iz cretona . . . » » 4.50
- Posteljna preproga, Smyrne . . . » » 8.—
- Etamin za vel. zavese z ažurjem, cm 150 » » 10.—
- Vezene zavese, 150×300 . . . » » 21.—
- Barvana zavesa v 3 kosih . . . » » 32.—

OHLEER

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 540: Mislim spremeniti leseni del jeza, katerega rabim za mlin in žago, v cementni zid. Katero oblastvo mi mora izdati dovoljenje? — **Odgovor:** Vse podobne prošnje je treba vlagati na državni stavbinski urad (Genio Civile).

Vprašanje št. 541: Sem polnoleten. Moj oče je bil državni vpokojenec in je pred šestimi leti umrl. Ali imam pravico do pokojnine, ker sem radi pokvarjene noge nesposoben za vsako delo? — **Odgovor:** Ker ste polnoletni, Vam ne pritiče pokojnina po očetu.

Vprašanje št. 542: Imam tri sestre in brata, oženil sem se v Argentini, Ali mi sme oče zapustiti ali darovati vse svoje premoženje razven nujnega deleža (parte legittima)? — **Odgovor:** Oče Vam sme z oporoko ali s pogodbo zapustiti le polovico svojega premoženja. Druga polovica pritiče kot nujni delež drugim otrokom. Oče Vam sme sicer z daritveno pogodbo zapustiti vse svoje premoženje in dokler oče živi, ne morejo otroci ničesar ukreniti proti pogodbi. Po smrti očetovi pa otroci lahko izpodbivajo vsako oporoko in vsako daritveno pogodbo, v kolikor presegata nujni delež (parte legittima).

Vprašanje št. 543: Oče je daroval enemu sinu polovico premoženja za slučaj smrti, drugim otrokom je določil dote. Le enemu sinu ni še dal ničesar, pač pa bi mu rad zagotovil drugo polovico premoženja. Kako naj to napravi? — **Odgovor:** Če je bila prva pogodba za slučaj smrti sklenjena pred 1. julijem 1929., je veljavna, pozneje pa ne, ker po italijanskem zakonu niso dovoljene pogodbe za slučaj smrti. Le daritvene pogodbe med živimi so dovoljene. Če je zgornja pogodba veljavna, oče ne more ničesar več darovati, ker pripada ostala polovica premoženja otrokom kot nujni delež. Kljub temu pa lahko oče napravi daritveno pogodbo tudi za drugo polovico premoženja, a taka pogodba odvisi od volje drugih bratov in sester. Po očetovi smrti otroci lahko izpodbivajo vsako daritveno pogodbo, v kolikor darovanje presega nujni delež.

Vprašanje št. 544: Od raznih strani je uredništvo prejelo vprašanja, ali smejo banke zahtevati povrnitev obresti od beneških obveznic prve in druge serije? — **Odgovor:** Mnoge beneške obveznice prve serije so bile izžrebane v letih 1924., 1925., 1926., i. t. d. Posestniki niso pravočasno zamenjali izžrebanih obveznic, pač pa so odrezali obrestne kupone in obresti dvignili. Ko je pa obveznica izžrebana, obresti ne tečejo več. Izžrebane obveznice prve serije so bile tudi vsako leto objavljene in posestniki bi jih lahko zamenjali sto po sto v lire. Če tega niso storili, je njihova krivda. Zato morajo sedaj dvignjene obresti povrniti od obveznic prve serije, ki so bile izžrebane v preteklih letih. Od obveznic druge serije pa posestniki niso dolžni povračati obresti, v kolikor so bile te obveznice izžrebane šele meseca maja 1930. Na taka vprašanja ne bomo več odgovarjali.

Vprašanje št. 545: Moj brat je bil v bolnišnici in je umrl. Zapušča ženo in tri otroke. Žena je bila tudi v bolnišnici. Ali sem dolžan plačati bolniške stroške za brata in njegovo ženo ter vzdrževati bratove otroke? — **Odgovor:** Vi ste odgovorni k večjemu za bolniške stroške bratove, ker obstoji med brati in sestrami vzajemna obveznost do vzdrževanja. Nasproti ženi in bratovim otrokom nimate kot svak in kot stric nobene obveznosti.

Vprašanje št. 546: Naročil sem vrečo krompirja za seme, pripeljal mi ga je voznik in ne

Oskar Canarutto, zlatar - urar
TRST, via Matt. Ren. Imbriani št. 13.
Prodajam ob birmi nove in rabljene predmete po zelo nizkih cenah.

Ortoped N. BECCHI — TURIN,
via Ormea štev. 32.,
IZVEDENEC ZA ZDRAVLJENJE
K I L E
BREZ OPERACIJE.

Bolni na kili se lahko z zaupanjem obrnejo na osebno znanega in izkušenega ortopeda ter pri njem naročijo posebno pripravo za zdravljenje.

Nova izvirna izjava.

Podpisani se je prepričal, da je zdravljenje z ortopedičnimi aparati N. BECCHI iz Turina zelo dobro in uspešno.

Vsaka kila, še tako velika in navidezno neozdravljiva, se odstrani in se niti deloma več ne pojavi po rabi aparata BECCHI.

Podpisani bo vedno predpisoval omenjene aparate, ker je prepričan o dobroti in splošnem uspehu, ki ga imajo pri bolnih na kili.

Dr. KARL BORTOLOTTI,
Trst, 4. julija 1930. (VIII).

Opozarjamo da bodo ortopedi N. Becchi in njegovi pomočniki prišli v naslednje kraje:

v PONTEBO: 19. avgusta v hotel »Pontebba«,
v TRBIŽ: 20. avgusta v hotel »Centrale«,
v BOVEC: 21. avgusta v hotel »Ostana«,
v KOBARID: 22. avgusta v hotel »Devetak«,
k Sv. LUCIJI: 23. avgusta v hotel »Mikuž«,
v TRST: VSAKO NEDELJO in soboto 30. avgusta, Corso Vitt. Eman. III. št. 41.
v GORICO: 24. in 25. avgusta v hotel »Angelo d'oro«,
v IDRIJO: 26. avgusta v hotel »Didič«,
v CERKNO: 27. avg. v hotel »Monte Porsena«,
v POREČ: 1. septembra v hotel »Venezia«,
v PAZIN: 2. septembra v hotel »Roma«,
v PULJ: 2. septembra od 16. do 19. ure in 3. septembra od 8. do 16. ure v hotel »Miramare«,
v BUZET: 4. septembra v hotel »Alla Fontana«,
v BISTRICO: 5. septembra v hotel »Novak«,
v OPATIJO: 6. septembra v pension »Mostera«,
v PORTOGRUARO: 9. septembra v hotel »Bompan«.

TOLMIN.

Zebozdravniški ambulatorij
ESMERALDA ZURCHA
posluje **vsako nedeljo**
od 11. do 16. ure
blizu pekarnice GABRŠČEK.

V KANALU
pa od 8. do 11. ure,
blizu nekdanje gostilne GARLATTI.

MODNA
krojačnica
L. PANORJA
z zalogo pristnega angleškega blaga, se je preselila iz ULICE MORELLI na PIAZZA DELLA VITTORIA
(TRAVNIK) štev. 6,
nasproti lekarni CRISTOFOLLETTI.

KOBARID. RUDOLF KOLL

sprejema v zobozdravniškem ateljeju, ustanovljenem l. 1892. in odlikovanem z najvišjimi odlikovanji iz Londona, Pariza, Dunaja, Gorice, Vidma in S. Louisa,

V KOBARIDU

vsak dan do 10. avgusta 1930.
pri g. MIKLAVIČU.

Po 10. avgustu vsako nedeljo
od 9. do 14. ure.

Ostale dneve sprejema v Gorici,
via Arcivescovado 1.

Dobro
in poceni blago
dobite samo
pri trdkih

ALL' ECONOMIA FAMILIARE
Trst - Piazza Ponterosso N. 5

madapolam	od L 1.90 naprej,
platno »Madonna«	od L 2.50 naprej,
»jajčja koža«, finejša	od L 2.75 naprej,
platno za rjuhe 150 cm	od L 4.40 naprej,
bombaževina, rumena, težja	od L 2.20 naprej,
musola fantazija	od L 1.50 naprej,
rožasta svila	od L 2.90 naprej,
svileno platno, težje, eno	
baryna	od L 2.90 naprej,
crép Marocain	od L 4.50 naprej,
perkal, dvojna višina	od L 3.50 naprej,
rigadin, težji	od L 2.90 naprej,
oxford za srajčevino	od L 2.90 naprej,
zefir za srajce	od L 1.60 naprej,
izdelane halje	od L 15.— naprej,
predpasniki	od L 7.50 naprej,
moške maje	od L 2.90 naprej,
otroške maje	od L 3.50 naprej,
negavice za ženske, moške	
in otroke	od L 1.— naprej.

Za vsak nakup črez 20.— lir se dobi
povrhu še dar.

lastnik. Ker pa je bil krompir zmrznjen, sem odgovoril, da krompirja ne sprejemem in da ga tudi na lastne stroške ne bom pošiljal nazaj, temveč naj pride lastnik ponj. Gospodar krompirja je bil več mesecev tiho, sedaj pa zahteva plačilo preko odvetnika. Kaj naj napravim? — **Odgovor:** Vi bi morali v teku treh mesecev po kupčiji tožiti in s tožbo zahtevati, da vzame prodajalec krompir nazaj, ali da Vam zniža dogovorjeno kupnino. Ker niste tega storili, morate sedaj plačati.

Vprašanje št. 547: Delam na cesti že 40 let, in sicer 30 let na deželni, po vojni pa na občinski. Kam naj se obrnem za pokojnino? — **Odgovor:** Vložite prošnjo na deželno upravo (Amministrazione Provinciale).

Vprašanje št. 548: Za mojega nezakonskega otroka je sodnija določila 65 lir mesečne vzdrževalnine, a ne morem ničesar dobiti, četudi je otrokov oče precej bogat. Kako lahko izterjam? — **Odgovor:** Če hočete priti do plačila, morate zadevo izročiti odvetniku.

Vprašanje št. 549: V vojni sem izgubil mezinec. Pokojnine ne dobivam, ker nimam dokumentov, ki sem jih izročil l. 1917. pri kadru 97. pešpolka v Radgoni. Kako bi dobil dokumente? — **Odgovor:** Pišite prijatelju ali znanцу v Ljubljani, naj Vam preskrbi pri vojaškem oblastvu listine, ki jih potrebujete za pokojninsko prošnjo.

Vprašanje št. 550: Rad se bi izselil v Švico. Kje dobim delavsko pogodbo? Kako dobim potni list? Kakšne so delavske razmere v Švici, Franciji in Belgiji? — **Odgovor:** Delavno pogodbo Vam mora preskrbeti prijatelj ali znanec, ki tam že dela. Ko imate pogodbo v rokah, napravite preko županstva prošnjo na kvesturo, ki Vam bo potni list izdala. Delovne razmere v Švici, Franciji in v Belgiji niso najboljše, a s pridnim delom boste še precej zaslužili in nekaj tudi prihranili. Če pa imate delo doma, je najbolj pametno, da ostanete tu.

Vprašanje št. 551: Pred vojno mi je oče daroval 3 dele svojega premoženja, ki je bilo takrat cenjeno na 20.000 kron, a je bilo v resnici več vredno. Iz tega premoženja sem plačal 21.000 kron dolga. Eno četrtino premoženja si je oče pridržal in ob smrti zapustil ostalim otrokom, meni pa nič. Ali lahko zahtevam tudi jaz delež od dotičnega premoženja? — **Odgovor:** Kar Vam je oče daroval, bi morali vsi v nujni delež, ki Vam je prital. Najbrže ste pa dobili po očetu več ko nujni delež. Zato ne morete izpodbijati očetove oporoke. Oporoko bi mogli razveljaviti vsekakor v teku treh let po očetovi smrti. Ta rok pa je bržkone že pretek. Če Vam to pojasnilo ne zadostuje, se zglasite pri nas osebno.

Vprašanje št. 552: Krava je imela dvojčke, ki so zdravi, le zelo šibki. Ali naj ju držim za rejo? — **Odgovor:** Res je sicer, da se plodovitost krave rada prenese na zarod, a kljub temu na splošno zelo malo priporočamo vzrejo dvojčkov, ker ostanejo živali navadno šibke. Če je eden dvojčkov telica, drugi pa junček, vzrejo telice sploh odsvetujemo, ker se take telice nerade ubreajo.

OPOMBA: Dobivamo mnogo vprašanj za naslove oseb (Ford, Rotschild itd.), katerim bi vprašalec rad poslal prošnjo za podporo itd. Na taka vprašanja ne odgovarjamo, ker dobijo take osebe dnevno na vreče podobnih pisem, ki končajo redno v peči.

Drugi vprašujejo, kje bi dobili tako in tako knjigo. Obrnite se na knjigarne, n. pr. na Katoliško knjigarno v Gorici, piazza Vittoria 11.

Zopet drugi prosijo nasvetov, kako bi najlažje dobili potni list. Dobite si delovno pogodbo, oziroma vpoklic, ki naj bo vidiran (potrjen) od italijanskega konzula v inozemstvu, in vložite prošnjo preko županstva na kvesturo.

Zobni zdravnik
dr. Robert Hlavaty
v TRSTU,
SE JE PRESELIL
v ulico **CARDUCCI 10/II.**
Ob sredah in sobotah ordinira
v **POSTOJNI**

JOK
KRIK
JEZA
TRMA
SAMOGLAVNOST

Evo kako sprejme vaš otrok zdravila posebno pa ricinovo olje.

Odvajalni čokoladni bonbon **ARRIBA**, katerega smatrajo otroci za slaščico, je edino sredstvo, katero pozdravlja otroci s ploskanjem, nasmehom in z izrazom veselja.

ARRIBA je edino čistilno sredstvo, ki učinkuje v resnici dobro. Dajte ga vašim otrokom in vzemite ga tudi vi, ker koristi mladim in starim.

L 0-50
komad

ARRIBA

ČISTILNI ČOKOLADNI BONBON

Tvrdka Teod. Hribar - Gorica,

CORSO G. VERDI št. 32,

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbere črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

TOLMIN

Zdravnik - kirurg - zobni zdravnik
dr. P. Ugo Netzbandt,

Izvežban na klinikah na Dunaju in v Monakovem
(na Bavarskem)

sprejema

v Tolminu vsako soboto in nedeljo
(pri drju Bussiju),

v Gorici druge dneve v tednu (via Dante 10).

Civilno inženirska pisarna
dr. ing. Gabersčik Oskar,
TOLMIN,

izvršuje vsa civilna inženirska dela in vsakovrstne projekte; napravlja načrte in vse potrebno za priznanje vodnih pravic ter za žične vzpenjače; meri in parcelira zemljišča; izdeluje zemljiške skice za kupnoprodatne pogodbe; razne cenitve za privilegirana posojila itd.

SEMENSKO AJDO

gorenjsko,
črno in zgo-
dnjo, ki obi-
lo rodi in da-
je izvrstno
belo moko,
dobite pri
tvrčki

SEMENSKO AJDO

„VINOAGRARIA“
v **GORICI,**
PIAZZA DELLA VITTORIA 4,
(lastnik **JUST UŠAJ**)

BOTRI IN BOTRE

Krasna birmanska darila po
znižanih cenah, ure vsakovrstnih
znamk, velika izbira
ZLATENINE IN SREBRNINE.
Priporoča se

IVAN BIZJAK,
urar in zlatar v **POSTOJNI.**

POZORI

POZORI

Valuta — tuji denar.

Dne 29. julija si dal ali dobil za

1 doar	19.06 lir
1 angl. funt	92.95 lir
100 dinarjev	33.90 lir
100 šilingov (avstr.)	269.95 lir
100 čeških kron	56.62 lir
100 nemških mark	456.— lir
100 švic. frankov	71.12 lir
100 franc. frankov	71.12 lir
100 belga	267.25 lir

Beneške obveznice 75.50; obveznice »Consolidato« 81.55.

Loterijske številke

dne 26. julija 1930.

Bari	77	81	86	3	31
Florenca	57	27	40	79	20
Milan	54	21	83	14	8
Neapelj	46	24	21	45	75
Palermo	78	86	87	50	4
Rim	22	88	24	11	68
Turin	9	53	59	75	29
Benetke	46	90	79	81	47

Semnji v prihodnjem tednu.

Nedelja, 3. avg.: Cepič, Motovun.

Ponedeljek, 4. avg.: Kanfanar.

Sreda, 6. avg.: Materada.

Petek, 8. avg.: Podgrad.

Sobota, 9. avg.: Št. Peter na Krasu.

Kupim že rabljeno distilacijo za žganje z avtomatičnim števcem. Koritnik, Dolenja vas 50, p. Senožec.

PREKLIC.

Podpisana Jožefa Tonkli iz Breginje št. 38, preključem vse žaljive besede, ki sem jih govorila proti gg. Mariji in Ludviku Tonklju iz Breginje št. 71, ker so neresnične, ter se jima zahvaljujem, da sta mi odpustila in odstopila od sodnijskega postopanja proti meni.

Breginj, 24. junija 1930.

Jožefa Tonkli.

TOLMIN.

Prelzkušeni

zobni zdravnik

ROBERT BERKA

SPREJEMA
kot doslej

vsako redeljo pri

drju Serjunu v Tolminu,

ostale dni pa

v GORICI, Corso Verdi 36.

ZDRAVNIK

dr. Gresic Adalberto,
mladi

(starejši sin),

sprejema **vedno** v svojem

ambulatoriju

v GORICI,

na Travniku (Piazza Vittoria) št. 14/1.

nad lekarno Cristofaletti.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 lro, najmanj 5 lro. — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtim ovitku, na katerem je navedeno geslo.

Edini pooblaščenec za nabiranje oglasov za naš list v tržaški občini, starih pokrajinah Italije in v Jugoslaviji je Pubblicità G. Cehovin, Trst, viale XX Settembre 65, tel. 83—34.

V salonu Ludovika Zotterja v Gorici, Piazza Vittoria (Travnik) št. 17 se izvršuje trajno kodranje po sistemu Mayer — Karlsbad.

Pohištvo nudi širom naše dežele znana industrija pohištva Štefan Gomišek, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

Valjčni mlin v Ajdovščini sprejema vsako množino pšenice ali koruze v mletev in da na željo stranke takoj moko namesto žita. — Cene zmerne.

Gramofone, gramofonske plošče (tudi slovenske), fotografske potrebščine na drobno in debelo dobite v knjigarni Wokulat, Gorica, Corso Vitt. Eman. III. št. 7.

Cerkovnik (mežnar) išče službe. Pripravljen je iti na deželo. Naslov je pri tržaški podupravi.

Zdravilne posebnosti. Lekarna G. Castellano, last F. Bolaffio, Trst, via Belli, vogal via dell'Istria 7, tel. 64—85.

Priporočila se Müller Martin, javni avtomobilski izvošček, Gorica, via della Posta Vecchia 4, telefon št. 170. Avtomobili za 3 do 7 oseb, zaprti in odprti. — Cene zmerne.

Posestva, vile, hiše, trgovine, gostilne itd. prodaja posredovalnica Ivan Godina, Maribor, Tattenbachova ul. 19/I.

Vsakovrstni darovi za birmo po nizkih cenah. Kupujemo rabljeno zlato in srebro po najboljši ceni. »Moderna zlatarna«, Corso Verdi 13, Gorica, (nasproti novega zelenjadnega trga).

V Šempasu pri Gorici se odda v najem lepa, prazna vila. Naslov pove uprava.

Iščem hlapca sposobnega za dela na polju in v vinogradu. Naslov pove uprava.

Kapljice Minerva za želodec, (česnikov izvleček in druge zdravilne rastline) so najboljša sredstva proti slabemu prebavljanju, napetosti, bolečinam in krčev v želodcu. Služijo tudi pri zastaranem kašlju, težki sapi ali naduhi in poapnenju žil. — Cibeleva lekarna v Trstu, Piazza S. Francesco.

Iščem vajenca za trgovino jestvin, brez hrane. Kobal, Trst, via Giuliani 25.

ZAHVALA.

Zavarovalnici „L'UNION“ in g. Ravniku v **Gorici, via Barzellini št. 2,** se podpisani prisrčno zahvaljuje za prav dobro cenjeno in izplačano odškodnino pogorelih poslopij in premičnin.

Ivana za Josipa Surina,
Rupa 11, p. Jelšane.

Spreten žagar za žago »venecijanko« išče službe. Naslov je pri upravi.

Vsakovrstne vreče kupuje in prodaja U. Margon, Trst, via Solitario 21, telefon 77—67.

Prodaj hišo z vrtom in njivo v Dutovljah. Naslov: Josip Tavcar, Opčine 400.

Brivec Anton Kos naznanja, da je otvoril v Idriji št. 277 damski salon. Vsa dela izvršuje točno in po konkurenčnih cenah.

Mladenč, lesni trg. v Jugoslaviji, z 800.000 dinarji, od teh je polovica v gotovini, lepe zunanosti, poštene preteklosti, s krasno bodočnostjo, želi znanja, da se oženi s premožno trgovko ali izobraženo gospodično Slovenko, ki bi bila pripravljena iti v Jugoslavijo. Gospodična naj bo prikupljive zunanosti, prijazne narave, čiste in neomadeževane preteklosti, blagega srca in stara 20 do 28 let, po možnosti naj zna tudi italijanski. Vdove brez otrok niso izključene. Pošljite resne ponudbe pod geslom: »srečno svidenje.«

V Renčah je na prodaj hiša, solidna stavba, s 4 njivami zemlje, vinogradom, poljem in travnikom. Naslov pove uprava.

Štedilniki in peči iz ilovice, ki ohranijo dolgo toploto iz najboljših in znanih tovarne Becchi — Forli se prodajajo pri Maksu Stucinu, trgovcu v Cerknem.

ROMEN.

Zobozdravniški ambulatorij

posluje **vsako soboto**

od 11. do 15. ure

blizu hotela »CENTRALE«.

DORNBERGU

pa sprejema tudi

vsako soboto

od 15. do 19. ure

blizu pekarnice KAUCIČ.